خوێندنەوەی کوردی
ئەلف و بێی قادرمە

بناغەیەکی بەهێز و ئاسان
بۆنەهێشتنی نەخوێندەواری

قۆناغی یەکەم

خوێندنەوەی کوردی

ئەلف و بێی قادرمە

بناغەیەکی بەهێز و ئاسان

بۆنەهێشتنی نەخوێندەواری

قۆناغی یەکەم

پێشەکی

سوپاس و ستایش بۆ خوای گەورە، کە توانیم بە پشتیوانی ئەو، ئەم پەرتووکەی بەردەستتان بە بەشێوازێکی پەیژەیی ئاسان دابڕێژم, وەکوو نموونەی قادرمە لە پلەی خوارەوە بەرەو پلەکانی سەرووتر, هەنگاو بە هەنگاو قوتابی پێیدا سەردەکەوێت، ئەمەش بۆ ئەوەی قوتابی سەری لێنەشێوێت و بەکاتێکی کەم و دیاریکراو ڕێگای فێربوونی خۆی بە ئاسانی بزانێت.

گومان لەوەدا نییە، کە نەخوێندەواری دەردێکی کوشندەیە و هۆکاری دواکەوتنی وڵاتە لە هەموو کایەکانی ژیان" زانستی، کۆمەڵایەتی، ئابوری..هتد منداڵان سەرچاوەی ڕاستەقینەی گەشەسەندنی نەتەوەن و پاشەڕۆژی هەرنەتەوەیەک پەیوەستە بە چۆنیەتی پەروەردەکردن و ڕۆشنبیرکردنی منداڵان. بۆیە هەوڵدان بۆ پێگەیاندنی نەوەیەکی چەکدار بە زانست و مەعریفە، پێویستییەکی شەرعی و نیشتمانییە.

ئەم پەرتووکە بەشێوازێکی مام ناوەندی داڕێژراوە، نە قوتابی ماندوو دەکات و نە مامۆستا، ئەم پەرتووکەی بەردەستتان لەسەر پێنج بنەمای سەرەکی داڕێژراوە، کەئەمانەی لای خوارەوەن:

(خوێندنەوە – نووسینەوە – ڕێنووس – خۆشنووسی – خوڕەوشتی بەرز و جوان) نهێنی فێربوون لەم پەرتووکەدا لە (٣٢) پیتی سەرەتایی پەرتووکەکەدایە، کە دەبێت قوتابی بەئاستێکی زۆر چاك فێری ببێت. ئەگەر وا نەبێت ئەنجامی باشی نابێت . بیرۆکەی دانانی ئەم پەرتووکە لە سێ بەرگ پێك هاتووە بۆ پۆلەکانی یەکەم دووەم سێیەمی بنەڕەتی و نەهێشتنی نەخوێندەواری بەشێوەزارەکانی کرمانجی و سۆرانی لەگەڵ سیدییەکی فێرکاریدا و بەپشتیوانی خودا لەداهاتوو بەئەپلێکێشن بە شێوازێکی زۆر پێشکەوتوو پشتگیری ئەم پەرتووکە دەکەم, بۆئەوەی بەئاسانی بگاتە بەردەستی قوتابییان و سوودی زیاتری لێوەرگرن، بەڵام ئەوەی ئێستا لەبەردەستتدایە کورتکراوەی ئەم سێ بەرگەیە، کە بۆ هەموو کوردزمانێك پێویست و سوود بەخشە. بەشیوازی فۆلکلۆری کوردی دیزاین و ئامادەکراوە و وەکو سەرەتایەك بلاوم کردۆتەوە. ئەگەر دەزگایەکی پەروەردەیی داوام لێبکات ئامادەم هاوکاری بکەم. بەپشتیوانیی خودا ئەوەی ماوە بۆ داهاتوو. لەکۆتاییدا داواکارم لەخودا یارمەتیدەری دونیا و دوارۆژم بێت. سوپاس بۆ ئەوکەسانەی کە یارمەتیان داوم

مامۆستا کامران تحسین مستەفا

قوتابخانەی/ ڕەوشەنی بنەڕەتی هەولێر

٠٧٥٠٤٣٥ ٤٢ ٦٨

بۆمامۆستایانی بەرێز:-

پەرتووکی ئەلف و بێی قادرمە بۆ فێربوونی (خوێندنەوە و نووسین)بەزمانی کوردی .

گەر خودا یار بێت سوودی بۆ هەموو کەسێك دەبێت،کەحەزبکات فێری نوسین و خوێندنەوەی زمانی کوردی ببێت،بەبناغەیەکی بەهێز و بەخێراییەکی زۆر

بە پێی ئەم خشتەیە گونجاوە. بۆ هەموو تەمەنێک

١- تەمەن (٥) سالّی تەنیا (٣٢) پیتی سەرەتای پەرتوکەکە واتە (کۆمەڵەی یەک پیتی).

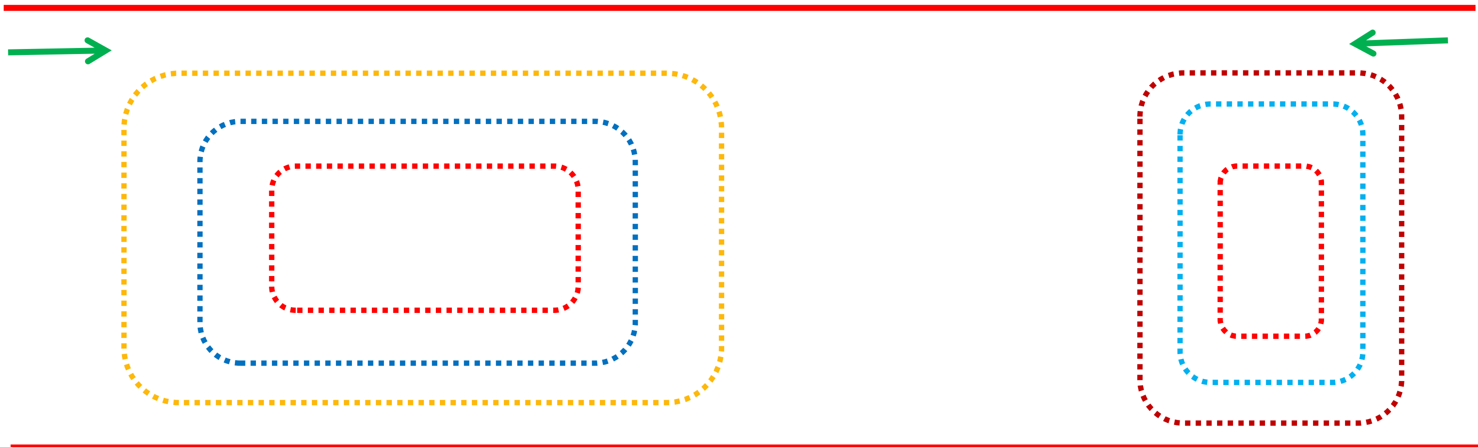
٢- تەمەن (٦) سالّی کۆمەڵەی یەک پیتی تاکو کۆمەڵەی (٦) پیتی .

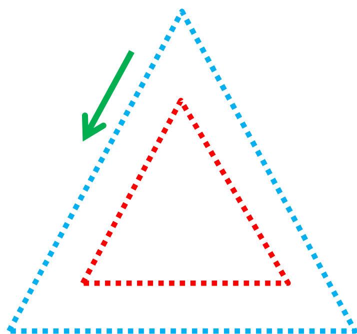
٣- تەمەن (٧) سالّی کۆمەڵەی یەک پیتی تاکو ڕستەسازی پێنج ڕستەیی.

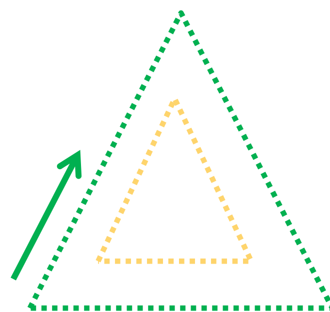
٤- تەمەن (٨) سالّی کۆمەڵەی یەک پیتی تاکو کۆتایی پەرتووکەکە .

تێبینی / دەتوانرێت بەپێی ئاستی تێگەیشتن و فێربوونی قوتابییەکەو جیاوازیی کەسی ، زیاتر یان کەمتر لەوەی کە بە پێی تەمەن بۆی دانراوە، پێی بگوترێتەوە.

قوتابی ئازیز بەسەر ئەم هێڵانەی خوارەوەدا بـچۆرەوە

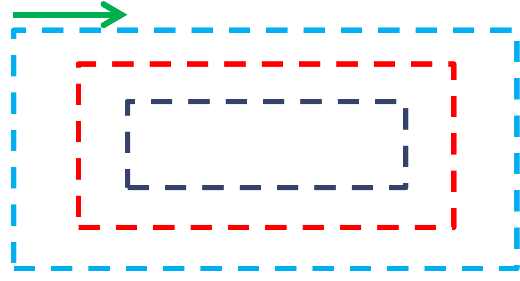

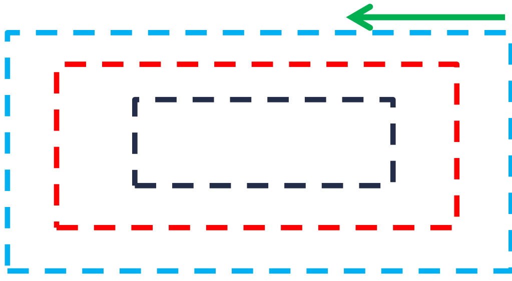

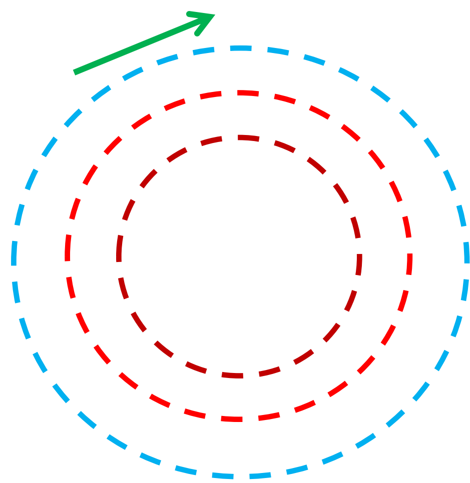

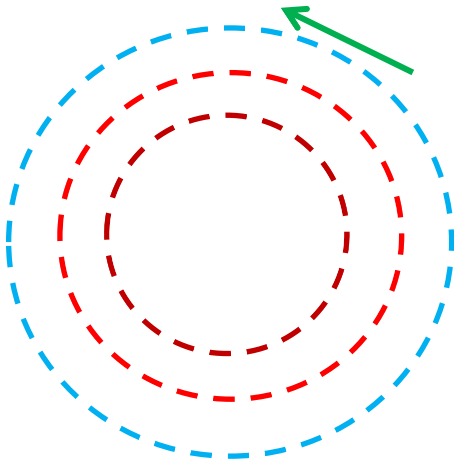

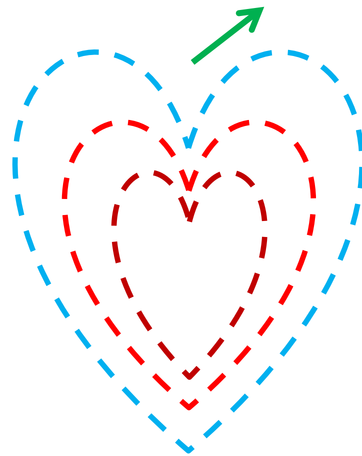
قوتابی ئازیز بەسەرئەم هێڵانەی خوارەوە دا بچۆرەوە

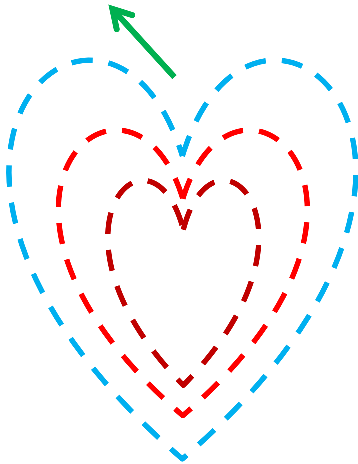

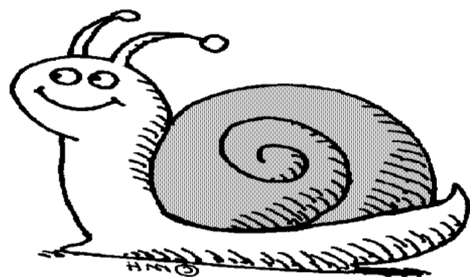

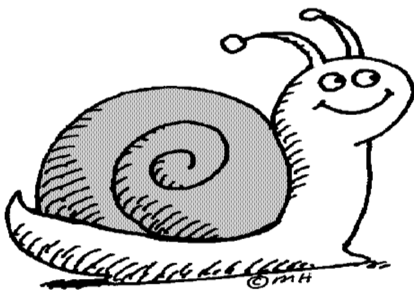

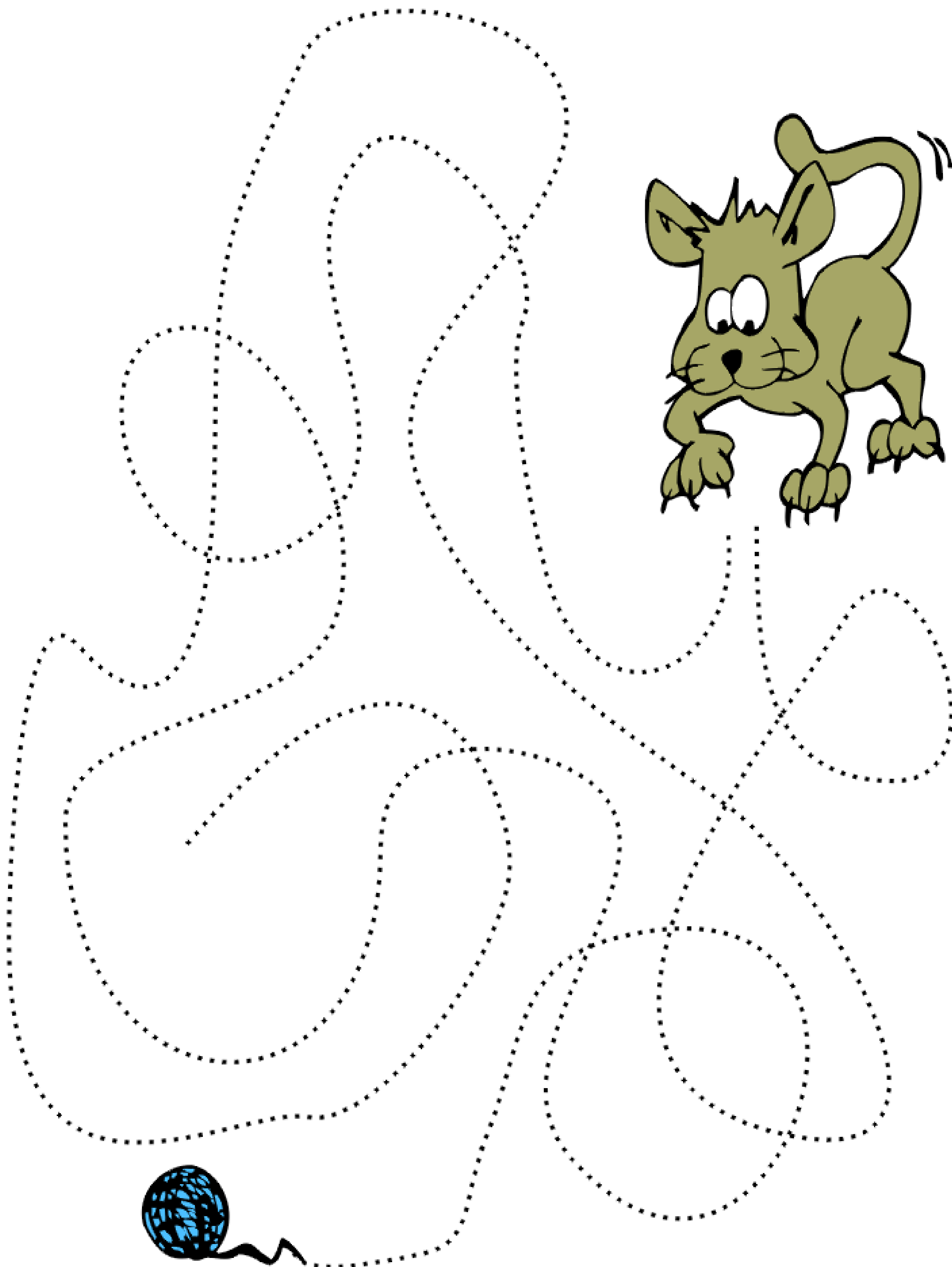

قوتابی ئازیز بەسەر ئەم هێڵەی خوارەوەدا بچۆرەوەو بیگەیەنە بە سەرچاوەکەی.

ئـاگـادارییەك بـۆ مـامـۆستایانی بـەرێـز:-

پرۆسەی فێربوونی سەرکەوتوو بەندە بە فێربوونی ئەم (٣٢) پیتەی زمانی کوردی، بۆیە ئەگەر لەسەرەتادا قوتابی کێشەی هەبێت لەفێربوون و ناسینەوە و نووسینەوەی پیتەکان و زوو چارەسەر نەکرێت، لەدواییدا دەبێتە کێشە و بارگرانی لە وانەکانی تردا. بۆیە داوات لێدەکەم ئەی مامۆستای بەرێز پەلە نەکەیت لە وتنەوەی ئەم (٣٢) پیتە . داوات لێدەکەم لەسەرخۆبیت تاکو قوتابی بە جوانی فێریان دەبێت .

بۆیە قوتابی زیرەك (٣٢) پیت بزانی ١٠٠٪	قوتابی ناوەند ٢٠ - ٢٥ پیت

بزانێ لەدوایی لەوانەکانی داهاتوو چارەسەربکرێ بەمەرجێ مامۆستا پیتەکان دەست نیشان دەکات و تۆماری دەکات . ناوی قوتابی + ئەو پیتانەی کە نایزانێ .

قوتابی لاواز ئەوقوتابییە کەلە (٢٠) پیت کەمتردەزانێ و نابێ بەهیچ شێوەیەك بچێتە قۆناغی دوو پیتی .

(دەبێ مامۆستا دووبارە پێداچوونەوەی بۆبکات بەمەبەستی فێربوونی پیتی زیاتر)

بــەشی یەکـەم

پیـت

پـيـت

پيتەكانى زمانى كوردى ژمارەيان (٣٢) پـيـتـن

بە دووقۆناغ دەخوێندرێن . قۆناغى يەكەم :-(تەنيا بۆ لەبەركردن)

قۆناغى دووەم :-(ناسينەوە . خوێندنەوە . نووسينەوە . ڕێنووس)

قۆناغى يەكەم : كۆمەڵەى يەك پيتى

١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠	١١
ئـ	ە	ا	ب	پ	ت	ج	چ	ح	خ	د
ر / ڕ ١٢	ز ١٣	ژ ١٤	س ١٥	ش ١٦	ع ١٧	غ ١٨	ف ١٩	ڤ ٢٠	ق ٢١	ک ٢٢
گ ٢٣	ل / ڵ ٢٤	م ٢٥	ن ٢٦	هـ ٢٧	و ٢٨	وو ٢٩	ۆ ٣٠	يـ / ی ٣١	ێـ / ێ ٣٢	٣٢

بۆ لەبەركردن لەماوەى (٥ تا ٧) ڕۆژ

هەڵسەنگاندن :-دواى تەواو بوونى هەردوو قۆناغەكە. مامۆستا هەڵدەستى بەتاقيكردنەوەى گشت قوتابيان، گەر قوتابى توانى (٣٢) پيت بناسێتەوەو بخوێنێتەوەو بنوسێتەوەو ڕێنووسيان بكا. ئەوا لەئاستى ناياب دايەو. بەسێ قوناغ هەڵسەنگاندنى بۆ دەكرێ (يازدە پيت) جارەک گەر نەيزانى بە پێی ئاستەكەى لەلاى مامۆستا تۆماردەكرێت بەم شێوەيە : نموونە

ناوى قوتابى	ئەم پيتانەى كە نايانزانێ	ژمارە
هەڵبەست شوان	غ – خ – ق – پ - ش	٥ پيت
هەڵدێر ئازاد	ژ-گ – ج- ف	٤ پيت

قۆناغی دووەم : - ماوەی (١٥ - ٢٠) ڕۆژ دەخایەنێ بە گوێرەی پێویست

کۆمەڵەی (یەک پیتی) چۆنیەتی :- ناسینەوە -خوێندنەوە - نوسینەوە - ڕێنوس

شێوەکانی :- سەرەتا.........ناوە ڕاست ....کۆتایی

ئ ە ا ب پ

ئـ ـئـ ـە ـا بـ ـبـ ـب پـ ـپـ ـپ

ت ج چ ح خ

تـ ـتـ ـت جـ ـجـ ـج چـ ـچـ ـچ حـ ـحـ ـح خـ ـخـ ـخ

د ر ڕ ز ژ

ـد ـر ـڕ ـز ـژ

س ش ع غ ف

سـ ـسـ ـس شـ ـشـ ـش عـ ـعـ ـع غـ ـغـ ـغ فـ ـفـ ـف

ڤ ق ک گ ل

ڤـ ـڤـ ـڤ قـ ـقـ ـق کـ ـکـ ـک گـ ـگـ ـگ لـ ـلـ ـل

ڵ م ن هـ و

ڵـ ـڵـ ـڵ مـ ـمـ ـم نـ ـنـ ـن هـ ـو

وو ۆ ی ێ

ـوو ـۆ یـ ـیـ ـی ێـ ـێـ ـێ

تێبینی : ١- پیتی (لا) پێکهاتووە لە (ل + ا = لا) ٢- پیتی (ك = ک) پێویستە مامۆستا ئەمانە بۆ قوتابیان ڕوون بکاتەوە .

ڕاهێنان

ئەو پیتانەی کە دەیانزانی بە ڕەنگی (سەوز) بۆیەیان بکەو. هێمای (✓) لەژێری دابنێ.

بەڵام ئەو پیتانەی نایانزانی بەڕەنگی (سوور) بۆیەیان بکەو . هێمای (×) لە ژێردابنێ

ئـ ه ا ب پ

ت ج چ ح خ

د ر ڕ ز ژ

س ش ع غ ف

ڤ ق ک گ ل

ڵ م ن هـ و

وو ۆ یـ ی ێ

ێ

کۆی گشتی ڕەنگە سەوزەکان . =

کۆی گشتی ڕەنگە سوورەکان . =

ڕێنمایی تایبەت بەنووسینەوە

پێویستە لەسەر فێرکار هەفتەی جارێ.یان دوو جار لەووڕزی یەکەمدا ئەم ڕێنماییانە بۆ قوتابیەکانی ڕوونبکاتەوە.لە هەمانکاتدا بەدواداچوون بکات بۆ ئەوەی ئەنجامی چاکی هەبێت.

١- دەبێت مامۆستا شێوازی گرتنی (پێنووس) فێری قوتابی بکات وپێی بلێت نابێ زۆر بەتوندی پێنووس بگرێ. چونکە دەبێتە هۆی ئازارداني پەنجەکان و بێزاربوون و ماندوبوونی قوتابییەکە .

٢- نابێت پێنووس زۆر بەتوندی دابگرێ چونکە دەبێتە هۆی شکانی نووکی پێنووسەکە .

٣- نابێت قەبارەی نووسین زۆر گەورە بێت، یان زۆر بچووک .دەبێت ناوەندی بێت.

٤- نابێت نووسینەکە زۆر تۆخ، یان زۆر کاڵ بێت.دەبێت ناوەندی بێت.

٥- دەبێت نووسینەکە بەڕێکی و بەڕاستی لەسەر هێڵی دەفتەر بنووسرێ بەهیچ شێوەیەک لار نەبێت. دەبێت بۆشایی لە نێوان وشەکاندا هەبێت.

٦- لەکاتی نووسینەوەدا نوقتە (خاڵ) و فاریزە بەجوانی لەشوێنی خۆیدا بنرێ .

٧- لەکاتی نووسینەوەدا دەبێت قوتابی (بە بێ دەنگی) لەدڵی خۆیدا وانەکە بخوێنێتەوە. بۆ ئەوەی فێری نووسین و خوێندنەوە بێت لەیەک کاتدا.

٨- وریابە لەکاتی نووسینەوەدا قسان مەکە وخۆت بەشتی دیکەوە سەرقاڵ مەکە ،چونکە دەبێتە هۆی دواکەوتن لەنووسینەوەو کاتت بەفیرۆ دەڕوات.

٩- شوێنی دانیشتن :- نابێت شوێنەکە زۆر گەرم، یان زۆر سارد ، یان تاریک ، یان شوێنێکی خراپ بێت، چونکە قوتابییەکە ئازاردەدات.

١٠- دەبێت شێوەی نووسینی پیتەکان لەشێوەی ڕەسەنی خۆی بچێت.

بەشی دووەم

وشـــەســازی

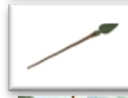
دروستکردنی وشەی دوو پیتی تاکو وشەی دە پیتی

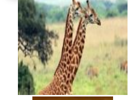

کۆمەڵەی وشەی (دوو پیتی)

١- د + ۆ = دۆ

٢- ش + ە = شە

٣- ڕ + م = ڕم

٤- م + ل = مل

٥- ک + چ = کچ

٦- ق + ژ = قژ

٧- د + ڵ = دڵ

٨- پ + ێ = پێ

٩- ز + گ = زگ

١٠- ڕ + ێ = ڕێ

١- دۆ ٢- شە ٣- ڕم ٤- مل ٥- کچ ٦- قژ ٧- دڵ ٨- پێ ٩- زگ ١٠- ڕێ

ڕاهێنان ١- نووسینەوە بە پەنجە لە هەوادا ٢- سێ جار نووسینەوە لەسەر دەفتەری قوتابی لەماوەی سێ ڕۆژدا ٣- ڕێنووس ١٠ وشە = ١٠ نمرە

سێ وشەی (دوو پیتی) نوێ بنووسەوە

١- ژن = ژ + ن

٢- .... = ... + ...

٣- .... = ... + ...

راهێنان (٢)

ئەم پیتانە (بەهێڵ)بەیەک بگەیەنە

١-	ش	ۆ	=	دۆ
٢-	د	ە	=	شە
٣-	ڕ	م	=	ڕم
٤-	ک	ل	=	مل
٥-	م	چ	=	کچ
٦-	د	ژ	=	قژ
٧-	ق	ڵ	=	دڵ
٨-	پ	ێ	=	پێ
٩-	ڕ	گ	=	زگ
١٠-	ز	ێ	=	ڕێ

راهێنان (٣)

ئەم برگانە بە چ پیتێك دەست پێدەکات پیتەکە لە ژێریاندا بنووسە

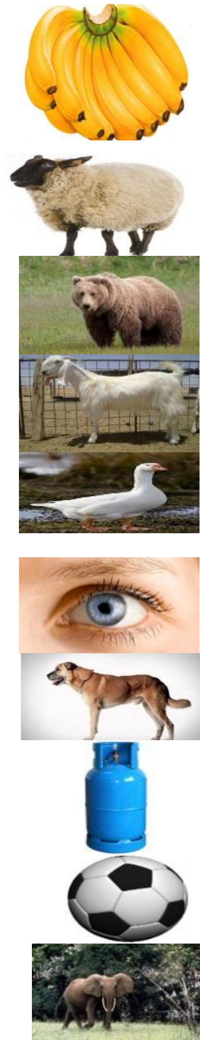
ژن - جڵ - لم - ڕم - کز - بێ - زڵ - مو - چل - خێ - پڕ - سم -

شێ - تو - ڕێ - ژێ - لۆ - گڕ - بن - زگ - مل - جۆ - چا - خڕ -

پێ - کچ - سێ - شە - تۆ - گڵ

	ژ	ل	ڕ	گ	ب	ز	م	ج	چ	خ	ت	پ	ک	س	ش
١	ژێ	لم						جۆ							
٢								جڵ						سێ	شە

کۆمەڵەی وشەی (سێ پیتی)

١. م + ۆ + ز = مۆز
١ ٢ ٣ — ١ ٢ ٣

٢. م + ە + ڕ = مەڕ

٣. و + ر + چ = ورچ

٤. ب + ز + ن = بزن

٥. ق + ا + ز = قاز

٦. چ + ا + و = چاو

٧. س + ە + گ = سەگ

٨. غ + ا + ز = غاز

٩. ت + ۆ + پ = تۆپ

١٠. ف + ی + ل = فیل

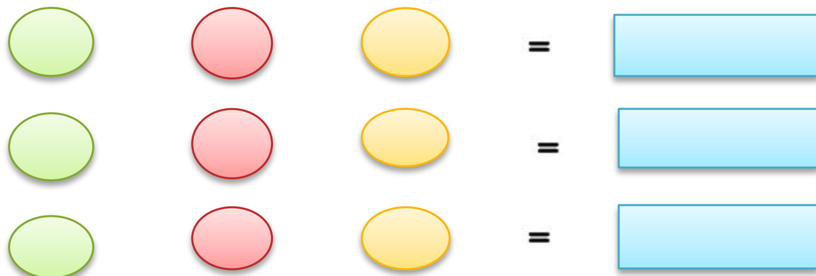
١ – مۆز ٢- مەڕ ٣- ورچ ٤- بزن ٥- قاز ٦- چاو ٧- سەگ ٨- غاز ٩- تۆپ ١٠- فیل

ڕاهێنان

١ – نووسینەوە بە پە نجە لە هەوادا ٢- سێ جار نووسینەوە لە سەر دەفتەر لەماوەی سێ رۆژدا.

٣ – ڕێنووس لە سەر دەفتەری قوتابی ١٠ وشە = ١٠ نمرە

سێ وشەی (سێ پیتی) نوێ بنووسەوە

تێبینی / نوسینەوە بە پە نجە لە هەوادا. واتە نووسینەوەی ئەو پیت و وشەو ڕستانەی مامۆستا لەسەر تەختە سپی نووسیونی (تۆخ کردنەوەی لەلایەن قوتابی لە دوورەوە بە پە نجە)

ڕاهێنان (٢) پیتە) نادیارەکان) بدۆزەوە و بۆشاییەکان پڕبکەرەوە

١		٢		٣		
م	+	ۆ	+		=	مۆز
م	+		+	ڕ	=	مەڕ
و	+	ر	+		=	ورچ
	+	ز	+	ن	=	بزن
ق	+	ا	+		=	قاز
چ	+		+	و	=	چاو
س	+	ە	+		=	سەگ
	+	ا	+	ز	=	غاز
ت	+		+	پ	=	تۆپ
ف	+	ی	+		=	فیل

پێناسە : - وشە :- کۆمەڵە پیتێك کە پێکەوە واتایەکیان هەبێت ، پێی دەگوترێت وشە .

تێبینی / دەبێت مامۆستا ئاگاداری قوتابی بکات کە نابێت لەکاتی نووسین (وشە لەگەڵ وشەی پاش خۆی) پێکەوە نوسا بێت یان تێکەڵ بوبێت.
ئەمەش بۆ جیاکردنەوەی وشەکانە لە یەکتری لە کاتی خوێندنەوەدا

کۆمەڵەی وشەی (چوار پیتی)

١) نـ + و + ێ + ژ = نوێژ
١ ٢ ٣ ٤

٢) مـ + ا + سـ + ی = ماسی
١ ٢ ٣ ٤

٣) گـ + ڵـ + ۆ + پ = گڵۆپ
١ ٢ ٣ ٤

٤) ئـ + ە + سـ + پ = ئەسپ
١ ٢ ٣ ٤

٥) تـ + ا + و + س = تاوس
١ ٢ ٣ ٤

٦) مـ + شـ + ا + ر = مشار
١ ٢ ٣ ٤

٧) کـ + لـ + یـ + ل = کلیل
١ ٢ ٣ ٤

٨) هـ + ە + ڵـ + ۆ = هەڵۆ
١ ٢ ٣ ٤

٩) پـ + ا + ر + ە = پارە
١ ٢ ٣ ٤

١٠) ڤـ + یـ + ا + ن = ڤیان
١ ٢ ٣ ٤

١-نوێژ ٢- ماسی ٣- گڵۆپ ٤- ئەسپ ٥- تاوس ٦- مشار ٧- کلیل ٨- هەڵۆ ٩- پارە ١٠- ڤیان

ڕاهێنان (١) ١- نووسینەوە بە پە نجە لە هەوادا ٢- نووسینەوە سێ جار لە سەر دەفتەری قوتابی لەماوەی سێ ڕۆژ ٣- ڕێنووس ١٠ - وشە = ١٠ نمرە

سێ وشەی (چوار پیتی) نوێ بنووسەوە

_____ = _____ _____ _____ _____
١ ٢ ٣ ٤

_____ = _____ _____ _____ _____
١ ٢ ٣ ٤

_____ = _____ _____ _____ _____

ڕاهێنان (٢) ئەم وشانەی لای خوارەوە هەڵبوەشێنەوە

وشە	١		٢		٣		٤
نوێژ	ن	+	و	+	ێ	+	ژ
ماسی		+		+		+	
گڵۆپ		+		+		+	
ئەسپ		+		+		+	
تاوس		+		+		+	
مشار		+		+		+	
کلیل		+		+		+	
هەڵۆ		+		+		+	
پارە		+		+		+	
ڤیان		+		+		+	

ڕاهێنان (٣)

ئەم وشە (تاکانە) بکە بە وشەی(کۆ)

وشەی تاک	وشەی کۆ
کچ	کچان
باخ	....
ماڵ	....
شار	....
کور	....

کۆمەڵەی وشەی (پێنج پیتی)

١)	س	م	ۆ	ر	ە	=	سمۆرە
	١	٢	٣	٤	٥		
٢)	ک	ی	س	ە	ڵ	=	کیسەڵ
٣)	پ	ش	ی	ل	ە	=	پشیلە
٤)	ه	ە	ن	ا	ر	=	هەنار
٥)	ف	ا	ن	ۆ	س	=	فانۆس
٦)	م	ر	ا	و	ی	=	مراوی
٧)	ح	و	ش	ت	ر	=	حوشتر
٨)	ن	ێ	ر	گ	ز	=	نێرگز
٩)	ج	ا	ن	ت	ا	=	جانتا
١٠)	د	ە	ر	گ	ا	=	دەرگا

١-سمۆرە ٢- کیسەڵ ٣- پشیلە ٤- هەنار ٥- فانۆس ٦- مراوی ٧- حوشتر ٨- نێرگز ٩- جانتا ١٠- دەرگا

ڕاهێنان (١) ١- نووسینەوە بە پە نجەلە هەوادا ٢- سێ جارنووسینەوە لەماوەی سێ رۆژ دا ٣- ڕێنووس ١٠ وشە = ١٠ نمرە

سێ وشەی (پێنج پیتی) نوێ بنووسە :

______	←	١	٢	٣	٤	٥
______	←	١	٢	٣	٤	٥
______	←					

ڕاهێنان (٢) ئەم (بڕگانە) بکە بە وشە

بڕگە		بڕگە		وشە
هەر	+	مێ	←	هەرمێ
هێل	+	کە	←	
کور	+	سی	←	
پەر	+	دە	←	
پێ	+	ڵاو	←	
دەر	+	یا	←	
ڕوو	+	بار	←	
سا	+	بوون	←	
خور	+	ما	←	
جل	+	شۆر	←	

ڕاهێنان (٣) ژمارە (١) تاکو ژمارە (١٠) بە نووسین بنووسەوە:

ژمارە		نووسین
١	←	یەک
٢	←	دوو
٣	←	
٤	←	
٥	←	
٦	←	
٧	←	
٨	←	
٩	←	
١٠	←	

کۆمەڵەی وشەی(شەش پیتی)

١-	پ	ە	پ	وو	ل	ە	=	پەپوولە	
٢-	ق	و	ت	ا	ب	ی	=	قوتابی	
٣-	ز	ە	ی	ت	وو	ن	=	زەیتوون	
٤-	م	ز	گ	ە	و	ت	=	مزگەوت	
٥-	گ	ن	د	ۆ	ر	ە	=	گندۆرە	
٦-	ھ	ە	ن	ج	ی	ر	=	ھەنجیر	
٧-	پ	ا	ی	س	ک	ل	=	پایسکل	
٨-	م	ێ	ر	وو	ل	ە	=	مێروولە	
٩-	ت	ە	م	ا	ت	ە	=	تەماتە	
١٠-	د	ە	ر	م	ا	ن	=	دەرمان	

١ - پە پوولە ٢- قوتابی ٣- زەیتوون ٤- مزگەوت ٥- گندۆرە ٦- ھە نجیر ٧- پایسکل ٨- مێروولە ٩- تەماتە ١٠- دەرمان

ڕاھێنان (١) ١ – نووسینەوە بە پە نجەلە ھەوا دا ٢- سێ جارنووسینەوە لەماوەی سێ ڕۆژ دا ٣- ڕێنووس ١٠ وشە =١٠ نمرە

سێ وشەی (شەش پیتی) نوێ بنووسەوە.

	١	٢	٣	٤	٥	٦
←						
←						
←						

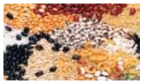
ڕاهێنان (٢) ئەم بۆشاییانە (بە پیت و وشەی) گونجاو پڕ بکەرەوە.

١	٢	٣	٤	٥	٦		وشە
		پـ	وو	ڵـ	ە	=	پەپووڵە
قـ	و			بـ	ی	=	
ز	ە			وو	ن	=	زەیتوون
		گـ	ە	و	ت	=	
گـ	نـ			ر	ە	=	گندۆرە
هـ	ە	نـ	جـ			=	
		یـ	سـ	ک	ل	=	پایسکل
مـ	ێ	ر	وو			=	
		مـ	ا	تـ	ە	=	تەماتە
د	ە	ر	مـ			=	

ڕاهێنان (٣) ئەم وشانە بخوێنەوە و (ژمارەی پیتەکانیان) بنووسە.

وشە	ژمارە	وشە	ژمارە	وشە	ژمارە	وشە	ژمارە
من	٢	شاخ	٣	ماسی	٤	ڤیان	٤
پاداشت		تو		فریشتە		قورئان	
غاردان		حەج		ڕێ		جێ	
ڤیدیۆ		ڕاستگۆ		شیر		ئاو	
هاوین		قازانج		پاقلە		دڵ	
بەهار		خورما		زستان		ژوور	
عاموود		پیاڵە		چل		گوڵ	

کۆمەڵەی وشەی (حەوت پیتی)

	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧		وشە	
-١	م	ا	م	ۆ	س	ت	ا	=	مامۆستا	
-٢	ئ	ە	س	ت	ێ	ر	ە	=	ئەستێرە	
-٣	ک	ە	ڵ	ە	ش	ێ	ر	=	کەڵەشێر	
-٤	س	ە	م	ا	و	ە	ر	=	سەماوەر	
-٥	ب	ا	ی	ن	ج	ا	ن	=	باینجان	
-٦	ف	ا	س	ۆ	ل	ی	ا	=	فاسۆلیا	
-٧	م	ل	و	ا	ن	ک	ا	=	ملوانکە	
-٨	پ	ا	ق	ڵ	ا	و	ە	=	پاقڵاوە	
-٩	ع	ە	ل	ە	ش	ی	ش	=	عەلەشیش	
-١٠	پ	ە	ن	ج	ە	ر	ە	=	پەنجەرە	

١-مامۆستا ٢- ئەستێرە ٣- کەلەشێر ٤- سەماوەر ٥- باینجان ٦- فاسۆلیا ٧- ملوانکە ٨- پاقڵاوە ٩- عەلەشیش ١٠- پە نجەرە

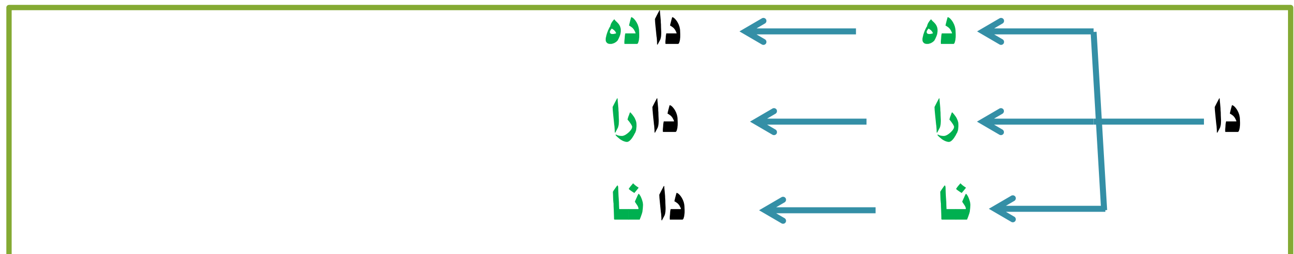
راهێنان (١) ١ – نووسینەوە بە پە نجەلە هەوادا ٢- سێ جارنووسینەوە لەماوەی سێ رۆژدا

٣- رێنووس ١٠ وشە=١٠نمرە سێ وشەی (حەوت پیتی) نوێ بنووسەوە.

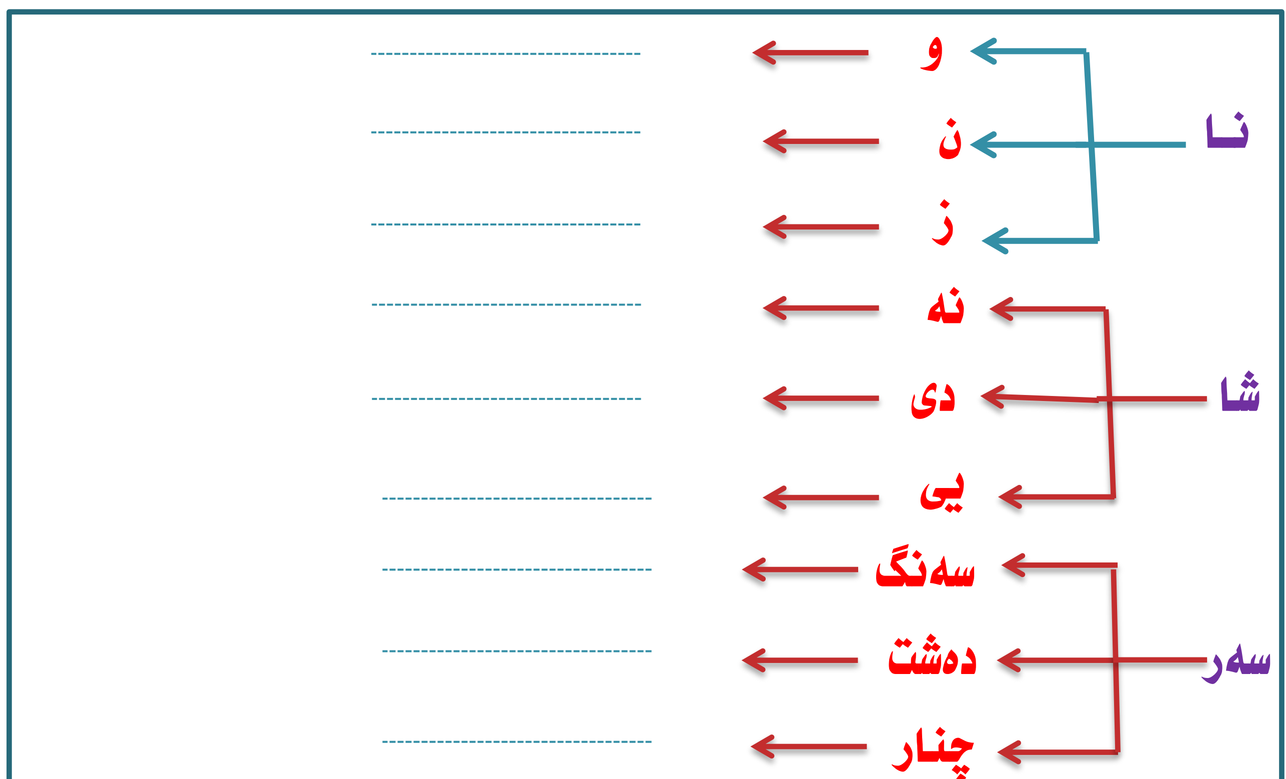
	→	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧
	→							
	→							
	→							

چالاکی : مامۆستا ڕۆژانە داوا لە قوتابییەکانی دەکات . کە لە قوتا بخانە چوونەوە بۆماڵ،نووسینی سەر تابلۆی دوکانەکانی ڕێگای ماڵەوە بخوێننەوە

ڕاهێنان (٢) لەم (بڕگانەی) خوارەوەدا وشە دروست بکە .

تۆش ئەمانە تەواوبکە :

ڕاهێنان (٣) ناز + دار نازدار

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواوبکە.

١- بەهرە + دار ....
٢- دین + دار ....
٣- خێزان + دار ....
٤- ناو + دار ....
٥- برین + دار ....

کۆمەڵەی وشەی (هەشت پیتی)

	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨		
١-	ز	ێ	ڕ	ی	ن	گ	ە	ر	=	زێڕینگەر
٢-	ق	ە	ڕ	ن	ا	ب	ی	ت	=	قەڕنابیت
٣-	د	ا	ن	ە	و	ێ	ڵ	ە	=	دانەوێڵە
٤-	ب	ا	ڵ	ە	خ	ا	ن	ە	=	باڵەخانە
٥-	ئ	ۆ	ت	ۆ	م	ب	ێ	ڵ	=	ئۆتۆمبێڵ
٦-	س	ە	ر	ب	ا	ز	گ	ە	=	سەربازگە
٧-	س	ە	ر	ک	ە	و	ت	ن	=	سەرکەوتن
٨-	پ	ێ	ش	م	ە	ر	گ	ە	=	پێشمەرگە
٩-	ک	ت	ێ	ب	خ	ا	ن	ە	=	کتێبخانە
١٠-	م	ە	ل	ە	و	ا	ن	ی	=	مەلەوانی

١-زێڕینگەر ٢- قەڕنابیت ٣- دانەوێڵە ٤- باڵەخانە ٥-ئۆتۆمبێڵ ٦- سەربازگە ٧- سەرکەوتن ٨- پێشمەرگە ٩- کتێبخانە ١٠- مەلەوانی

ڕاهێنان (١) ١ – نووسینەوە بە پە نجەلە هەوادا ٢- سێ جارنووسینەوە لەماوەی سێ ڕۆژدا ٣- ڕێنووس ١٠وشە=١٠ نمرە

سێ وشەی (هەشت پیتی) نوێ بنووسەوە.

	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨
←								
←								
←								

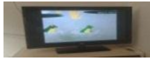
ڕاهێنان (٢) ناوی گیاندارەکان (بەهێڵ) بگەیەنە بەدەنگەکانیان

پشیلە	دەلوریێنێ
سەگ	دەوەڕێ
گورگ	دەمیاوێنێ
شێر	دەجریوێنێ
بۆق	دەقیرێنێ
چۆلەکە	دەنەڕێنێ

ڕاهێنان ٣ جۆری ڕەنگەکان لە بەرانبەریان بنووسە.

سوور

کۆمەڵەی وشەی (نۆ پیتی)

	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩		وشە	وێنە
١-	ن	ە	خ	ۆ	ش	خ	ا	ن	ە	=	نەخۆشخانە	
٢-	ق	و	ت	ا	ب	خ	ا	ن	ە	=	قوتابخانە	
٣-	ج	ا	ڵ	ج	ا	ل	ۆ	ک	ە	=	جاڵجالۆکە	
٤-	خ	و	ێ	ن	د	ن	ە	و	ە	=	خوێندنەوە	
٥-	ف	ڕ	ۆ	ک	ە	خ	ا	ن	ە	=	فڕۆکەخانە	
٦-	گ	ە	ن	م	ە	ش	ا	م	ی	=	گەنمەشامی	
٧-	ت	ە	ل	ە	ف	ز	ی	ۆ	ن	=	تەلەفزیۆن	
٨-	د	ە	س	ت	ە	و	ا	ن	ە	=	دەستەوانە	
٩-	پ	ە	ڕ	ە	س	ێ	ل	ک	ە	=	پەڕەسێلکە	
١٠-	ک	ۆ	م	پ	ی	و	ت	ە	ر	=	کۆمپیوتەر	

١-نەخۆشخانە ٢-قوتابخانە٣- جاڵجالۆکە ٤- خوێندنەوە ٥-فڕۆکەخانە ٦- گەنمەشامی

٧- تەلەفزیۆن ٨- دەستەوانە ٩- پەڕەسێلکە ١٠-کۆمپیوتەر

ڕاهێنان (١) ١ – نووسینەوە بە پە نجەلە هەوا دا ٢- سێ جارنووسینەوە لەماوەی سێ ڕۆژ دا٣- ڕێنووس ١٠وشە=١٠ نمرە

سێ وشەی (نۆ پیتی) نوێ بنووسەوە.

	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩
←									
←									
←									

ڕاهێنان (٢)

ئاگر + دان ← ئاگردان

تۆش ئەم(وشانەی) لای خوارەوە وەکو ئەو نموونەیەی سەرەوە لێبکە .

گوڵ + دان	←	
شەکر + دان	←	
چا + دان	←	
خوێ + دان	←	
ئـاو + دان	←	

ڕاهێنان (٣) پێچەوانەی ئە م وشانە بنوسە :

١- سارد	←	گەرم
٢- خۆش	←	
٣- گەورە	←	
٤- زۆر	←	
٥- درێـژ	←	
٦- زیرەک	←	
٧- ڕەق	←	

چالاکی:- مامۆستا داوا لە قوتابییەکان دەکات کاتێ کە لە قوتا بخانە دەچنەوە بۆ ماڵ لە ڕێگا تابلۆی دوکانەکان بخوێننەوە.

کۆمەڵەی وشەی (دە پیتی)

١-	ش	ە	م	ە	ن	د	ە	ف	ە	ر	=	شەمەندەفەر
	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠		
٢-	ڕ	ۆ	ژ	ن	ا	م	ە	ن	و	س	=	ڕۆژنامەنوس
٣-	چ	ا	و	ی	ل	ک	ە	س	ا	ز	=	چاویلکەساز
٤-	د	ە	ر	م	ا	ن	خ	ا	ن	ە	=	دەرمانخانە
٥-	ب	ە	ن	د	ی	ن	خ	ا	ن	ە	=	بەندینخانە
٦-	خ	و	ا	ر	د	ە	م	ە	ن	ی	=	خواردەمەنی
٧-	ی	ا	ر	م	ە	ت	ی	د	ا	ن	=	یارمەتیدان
٨-	ن	ا	ن	ە	و	ا	خ	ا	ن	ە	=	نانەواخانە
٩-	س	ە	ر	ت	ا	ش	خ	ا	ن	ە	=	سەرتاشخانە
١٠-	ب	ە	ن	ز	ی	ن	خ	ا	ن	ە	=	بەنزینخانە

١-شەمەندەفەر ٢-ڕۆژنامەنوس٣- چاویلکەساز ٤- دەرما نخانە ٥-بەندینخانە ٦- خواردەمەنی

٧- یارمەتیدان ٨- نانەواخانە ٩- سەرتاشخانە ١٠-بەنزینخانە

ڕاهێنان (١) ١- نووسینەوەبە پە نجەلە هەوا دا ٢- سێ جار نووسینەوە لەماوەی سێ ڕۆژدا ٣- ڕێنووس ١٠وشە =١٠ نمرە

سێ وشەی (١٠) پیتی نوێ بنووسەوە.

	١	٢	٣	٤	٥	٦	٧	٨	٩	١٠
←										
←										
←										

ڕاهێنان (٢) ناوی داواکراو بە ئارەزووی خۆت بنووسەو ژمارەی پیتەکان دیاری بکە

ناوی داواکراو	ناو	ژمارەی پیتەکان
١-ناوی وڵاتێ	کوردستان	٨
٢- ناوی گیانداری		
٣- ناوی ڕووەکێ		
٤- ناوی چێشتێ		
٥- ناوی ئامێری		
٦- ناوی مرۆڤێ		

ڕاهێنان (٣) خواردن ← خواردنەوە

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١-گەڕان ← ---------------

٢- نوسین ← ---------------

٣- هاتن ← ---------------

٤- برین ← ---------------

٥- کردن ← ---------------

چالاكی مامۆستا داوا لە قوتابیان دەکات کە لە قوتابخانە چوونەوە بۆ ماڵ لە ڕێگا تابلۆی دوکانەکان بخوێننەوە.

٢	٣	٤	٥	٦	٧
دۆ	مۆز	نوێژ	سمۆرە	پە پوولە	مامۆستا
شە	مەڕ	ماسی	کیسەڵ	قوتابی	ئەستێرە
ڕم	ورچ	گڵۆپ	پشیلە	زەیتوون	کەڵەشێر
مل	بزن	ئەسپ	هەنار	مزگەوت	سەماوەر
کچ	قاز	تاوس	فانۆس	گندۆرە	باینجان
قژ	چاو	مشار	مراوی	هە نجیر	فاسۆلیا
دڵ	سەگ	کلیل	حوشتر	پایسکل	ملوانکە
پێ	غاز	هەڵۆ	نێرگز	مێروولە	پاقلاوە
زگ	تۆپ	پارە	جانتا	تەماتە	عەلەشیش
ڕێ	فیل	ڤیان	دەرگا	دەرمان	پە نجەرە

٨	٩	١٠
زێڕینگەر	نەخۆشخانە	شەمەندەفەر
قەڕنابیت	قوتابخانە	ڕۆژنامەنوس
دانەوێڵە	جاڵجاڵۆکە	چاویلکەساز
باڵەخانە	خوێندنەوە	دەرما نخانە
ئۆتۆمبێل	فرۆکەخانە	بەندینخانە
سەربازگە	گە نمەشامی	خواردەمەنی
سەرکەوتن	تەلەفزیۆن	یارمەتیدان
پێشمەرگە	دەستەوانە	نانەوا نخانە
کتێبخانە	پەڕەسێلکە	سەرتاشخانە
مەلەوانی	کۆمپیوتەر	بەنزینخانە

ڕاهێنان (سێ جار) نووسینەوە لەماوەی سێ ڕۆژدا

ڕاهێنان

مامۆستای بەڕێز: (٤٥) وشە هەڵبژێرە لە کۆمەڵەی (دووپیتی) تاکو کۆمەڵەی (١٠) پیتی،ئینجا لەسەر تەختەی پۆل بە تێکەڵی بینووسەوەوە پاشان قوتابییەکان بەڕیز دوو دوو هەڵسێنەوەوە داوایان لێبکە چاویان بنووقێنن و. بەئارەزووی خۆت (پێنج) وشەی جۆراو جۆری بۆ بخوێنەوە . پاشان لە قوتابییەکە بپرسە **ژمارەی پیتەکانی ئەم وشەیە چەندن ؟**

تێبینی / پرسیار و وەڵامەکان بە زارەکی دەبێت. بۆ (چوار) وانە

نموونە :-

١- وشەی (سەگ) چەند پیتە؟ ٣ پیت

٢- وشەی (فانۆس) چەند پیتە؟ ٥ پیت

٣- وشەی (هە نجیر) چەند پیتە؟ ٦ پیت

٤- وشەی (ئەشکەوت) چەند پیتە؟ ٧ پیت

٥- وشەی (سەرتاشخانە) چەند پیتە؟ ١٠ پیت

بەشی سێیەم

ڕستەسازی

گروپی

١- ڕستەی دوو وشەیی
٢- ڕستەی سێ وشەیی
٣- ڕستەی چوار وشەیی
٤- ڕستەی پێنج وشەیی

گروپی

١- دوو ڕستەیی
٢- سێ ڕستەیی
٣- چوار ڕستەیی
٤- پێنج ڕستەیی

پێـناســە :-

ڕستـە :-چەند وشەیەکە پێکەوە واتـایەکی تەواو دەبەخشن و لەکۆتـاییدا بە پێی مەبەست هێمای بۆ دادەنرێت.

نیشانەکانی(هێمای) ڕستە ئـەمانەن

(. ، ؟ !)

تێبینی /

١- بەهۆی ئەم نیشانانەوە دەتوانین ڕستەکان لەیەکتری جیابکەینەوە، بۆ ئەوەی تێکەڵ نەبن.

٢- مـامـۆستای بـەڕێز، سەرەتـا نیشانـەکـانی ڕستە لە سەرتەختەی پۆل بە گەورەیی دەنوسرێ . مەبەست لێی تەنیا بۆ بەر چاو روونی قوتابییە . بۆ ئەوەی بتوانێ جیاکاری لە نێوان ڕستەکـاندا بکات و بیانزمێرێ . لـە دواییدا هـەنگـاو بـە هەنگاو نیشانەکان (هێمایەکان) ئاسایی دەکرێنەوە.

ڕستەسازی

گرووپی ڕستەی دوو وشەیی

	وشە ١		وشە ٢		ڕستە
-١	خودا	+	گەورەیە	=	خودا گەورەیە.
-٢	باران	+	دەبارێ	=	باران دەبارێ.
-٣	ڕۆژێکی	+	خۆشە	=	ڕۆژێکی خۆشە.
-٤	کراسەکەت	+	جوانە	=	کراسەکەت جوانە.
-٥	سوپاس	+	براکەم	=	سوپاس براکەم.

-١خودا گەورەیە. ٢- باران دەبارێ. ٣- ڕۆژێکی خۆشە. ٤- کراسەکەت جوانە. ٥- سوپاس براکەم.

ڕاهێنان چالاکی

-١ ڕستەکان بە پە نجە لەهەوادا بنووسەوە .
-٢ سێ جار نووسینەوە لە سەر دەفتەر لە ماوەی سێ ڕۆژدا.
-٣ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە

دوو ڕستەی (دوو وشەیی) نوێ بنووسەوە

-١	________ ________ .	=		+	
-٢	________ ________ .	=		+	

مامۆستای بەڕێز:- لەکاتی وتنەوەی ڕستەی (دوو وشەییدا) تاکو ڕستەی (پێنج وشەیی) وریابە دەبێ (وشەکان) بەڕەنگی جیا لە یەکتری بنووسرێت. ماوە لە نێوان وشەو وشەی دوای خۆی هەبێت. نابێت بە هیچ شێوەیەک وشەکان ماوەی نێوانیان کەم بێ.

ڕاهێنان (٢) ئەم وشانەی خوارەوە بکە بە(ڕستە) و هێمای (ڕستەی) بۆ دابنێ

	وشە ١		وشە ٢		ڕستە
-١	خوێ	←	سوێرە	=	خوێ سوێرە٠
-٢	لیمۆ	←	ترشە	=	
-٣	شەکر	←	شیرینە	=	
-٤	شەمامە	←	تاڵە	=	
-٥	بیبەر	←	تونە	=	

ڕاهێنان (٣)

بێدەنگی ← جوانییە = بێدەنگی جوانییە ٠

تۆش ئەم وشانەی خوارەوە بە(هێڵ)بە یەک بگەیەنە و بیانکە بە ڕستە و هێمایان بۆدابنێ.

	وشە		وشە		ڕستە
-١	ڕۆژێـکی		دەبـارێ	=	
-٢	بــاران		خــۆشـە	=	
-٣	خــودا		گەورەیە	=	
-٤	کراسەکەت		براکەم	=	
-٥	سوپاس		جـوانە	=	

ڕستەسازی

گروپی ڕستەی سێ وشەیی

وشەی ١	وشەی ٢	وشەی ٣		ڕستە
١- بۆنی	+ سێو	+ خۆشە	←	بۆنی سێو خۆشە .
٢- بولبول	+ دەنگی	+ ناسکە	←	بولبول دەنگی ناسکە.
٣- کاشی	+ سیرامیک	+ لووسە	←	کاشی سیرامیک لووسە.
٤- جگەرە	+ کێشان	+ خراپە	←	جگەرە کێشان خراپە.
٥- ڕێزی	+ میوان	+ دەگرین	←	ڕێزی میوان دەگرین.

١-بۆنی سێو خۆشە. ٢- بولبول دەنگی ناسکە. ٣- کاشی سیرامیک لووسە.

٤- جگەرە کێشان خراپە . ٥-ڕێزی میوان دەگرین،

ڕاهێنان (١)

١- ڕستەکان بە پە نجە لە هەوادا بنووسەوە .

٢- سێ جار نووسینەوە لەسەر دەفتەر لەماوەی سێ ڕۆژدا.

٣-ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە.

دوو ڕستەی (سێ وشەیی) نوێ بنووسەوە.

---------------------- ---------------------- ----------------------

---------------------- ---------------------- ----------------------

ڕاهێنان (٢)

نوێژی ← بەیانی ← بکە = نوێژی بەیانی بکە.

تۆش ئەم وشانەی خوارەوە بکە بە ڕستە و هێمایان بۆ دابنێ.

١- یەکترتان ← خۆش ← بوێت =

٢- یارمەتی ← نەخۆش ← بدە =

٣- پاشی ← تەنگانە ← خۆشییە =

٤- ڕۆژوو ← باشترین ← دەرمانە =

٥- ترسنۆک ← ژیانی ← نیە =

ڕاهێنان (٣)

ئەم ڕستانە هەڵبوەشێنەوە بیانکە بە وشە.

		وشە ١		وشە٢		وشە ٣
١- زانین چرای ژیانە.	=		+		+	
٢- ڕۆنی زەیتوون دەرمانە.	=		+		+	
٣- ئاو بەفیڕۆ نادەم.	=		+		+	
٤- ڕێزی دایکم دەگرم.	=		+		+	
٥- بەخشندەیی ڕەوشتێکی باشە.	=		+		+	

ڕستە سازی

گروپی ڕستەی چوار وشەیی

	وشە ١		وشە ٢		وشە ٣		وشە ٤		ڕستە
١-	یادی	+	خودا	+	ئارامی	+	بەخشە	=	یادی خودا ئارامی بەخشە.
٢-	مافی	+	خەڵکی	+	بەباشی	+	بدەوە	=	مافی خەڵکی بەباشی بدەوە.
٣-	قەرز	+	کۆن	+	دەبێ	+	نافەوتێ	=	قەرز کۆن دەبێ نافەوتێ.
٤-	کاری	+	ئەمڕۆ	+	مەخەرە	+	بەیانی	=	کاری ئەمڕۆ مەخەرە بەیانی.
٥-	خراپە	+	مرۆڤ	+	ڕیسوا	+	دەکات	=	خراپە مرۆڤ ڕیسوا دەکات.

١-یادی خودا ئارامی بەخشە. ٢- مافی خەڵکی بەباشی بدەوە. ٣- قەرز کۆن دەبێ نافەوتێ.
٤ - کاری ئەمڕۆ مەخەرە بەیانی . ٥-خراپە مرۆڤ ڕیسوا دەکات.

ڕاهێنان (١)

١- ڕستەکان بە پە نجە لە هەوادا بنووسەوە .
٢- سێ جار نووسینەوە لەسەر دەفتەر لەماوەی سێ ڕۆژدا.
٣-ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە.

دوو ڕستەی (چوار وشەیی) نوێ بنووسەوە.

١- ________ ________ ________ ________

٢- ________ ________ ________ ________

ڕاهێنان (٢)

ئەم بۆ شاییانە بە وشەی گونجاو پڕبکەرەوە:-

(نافەوتێ ، مەخەرە ، خودا ، مافی ، دەکات)

١- یادی .... ئارامی بەخشە .

٢- .... خەڵکی بەباشی بدەوە .

٣- قەرز کۆن دەبێ ....

٤- کاری ئەمرۆ .... بەیانی .

٥- خراپە مرۆڤ ڕیسوا ....

ڕاهێنان (٣)

وەڵامی ڕاست لە ناو بازنە دابنێ.

١- لە مزگەوت نوێژ دەکات؟ (گاور - موسڵمان - هیندۆس - جوولەکە)

٢- لە ناو ئاو دەژی ؟ (چێڵ - ئەسپ - ماسی - کۆتر)

٣- خانووی لێ دروست دەکرێ؟ (کەتەر - دەرنەفیس - بلۆک - پلایس)

٤- ئەندامی لەشە؟ (چاڵ - چاو - چایە - چرا)

٥- وڵاتی کوردانە؟ (هیندستان - کوردستان - عەرەبستان - پاکستان)

٦- مێرووییەکە تەون دروست دەکات؟ (قالۆچە - جاڵجاڵۆکە - خاڵخاڵۆکە - ئەسپێ)

٧- بۆ مرۆڤ بە سوودە؟ (شەڕکردن - دزیکردن - درۆکردن - کارکردن)

٨- گیاندارێکە (ژەهر) ی هەیە؟ (مارمیلکە - کیسەڵ - کرم - مار)

٩- شوێنی فرینە؟ (دەرمانخانە - نانەواخانە - قوتابخانە - فرۆکەخانە)

١٠- ئاردی لێ دروست دەکرێ؟ (نیسک - نۆک - گەنم - پاقلە)

ڕستەسازی

گروپی ڕستەی پێنج وشەیی

	وشە ١	وشە ٢	وشە ٣	وشە ٤	وشە ٥		ڕستە
-١	موسڵمان +	نابێت +	هەرگیز +	درۆ +	بکات	=	موسڵمان نابێت هەرگیز درۆ بکات.
-٢	مرۆڤی +	دز +	ترسنۆک و +	ریسواو +	ناشیرینە	=	مرۆڤی دز ترسنۆک و ریسواو ناشیرینە.
-٣	کاری +	چاکە +	هەرگیز +	ون +	نابێ	=	کاری چاکە هەرگیز ون نابێ.
-٤	دار +	هەڵبڕە +	سەگی +	دز +	دیارە	=	دار هەڵبڕە سەگی دز دیارە.
-٥	دەستی +	ماندوو +	لەسەر +	سکی +	تێرە	=	دەستی ماندوو لەسەر سکی تێرە.

١-موسڵمان نابێت هەرگیز درۆ بکات. ٢- مرۆڤی دز ترسنۆک و ریسوا و ناشیرینە.
٣ - کاری چاکە هەرگیز ون نابێت.٤-دەستی ماندوو لەسەر سکی تێرە.٥-دارهەڵبڕە سەگی دز دیارە.

ڕاهێنان (١)

-١ ڕستەکان بە پە نجە لەهەوادا بنووسەوە .
-٢ سێ جار نووسینەوە لەسەر دەفتەر لەماوەی سێ رۆژدا.
-٣ ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە.

دوو ڕستەی (پێنج وشەیی) نوێ بنووسەوە.

-١ ________ ، ________ ، ________ ، ________ ، ________

-٢ ________ ، ________ ، ________ ، ________ ، ________

راهێنان (٢)

ئەم وشە پەرش وبلاوانەی خوارەوە (ڕێک) بخەرە وە

سەرەتا ژمارەیان بۆ دابنێ دواتر بیانکە بەڕستە .

١-	درۆ ٤	هەرگیز ٣	موسڵمان ١	نابێت ٢	بکات ٥	موسڵمان نابێت هەرگیز درۆ بکات .
٢-	ڕیسواو	ترسنۆک و	دز	مرۆڤی	ناشیرینە	
٣-	نابێ	ون	چاک	کاری	هەرگیز	
٤-	سکی	تێرە	دەستی	ماندوو	لەسەر	
٥-	دیارە	دز	سەگی	دار	هەڵبرە	

راهێنان (٣)

بەئارەزووی خۆت ئەم ناوانە بنووسە .

١- ناوی سێ جۆرگوڵ بنووسە؟	←	گوڵە باغ	گوڵە هێرۆ	گوڵە نەسرین
٢- ناوی سێ وڵات بنووسە؟	←			
٣- ناوی سێ هاوڕێت بنووسە؟	←			
٤- سێ ڕەوشتی چاک بنووسە؟	←			
٥- سێ ڕەووشتی خراپ بنووسە؟	←			
٦- ناوی سێ میوە بنووسە؟	←			
٧- ناوی سێ گیاندار بنووسە؟	←			

پێداچوونەوە

(ڕستە سازی دوو وشەیی) تاکو (ڕستە سازی پێنج وشەیی)

گرووپی دوو وشەیی

١- خودا گەورەیە .
٢- باران دەبارێ .
٣- ڕۆژێکی خۆشە .
٤- کراسەکەت جوانە .
٥- سوپاس براکەم .

گرووپی سێ وشەیی

١- بۆنی سێو خۆشە .
٢- بولبول دەنگی ناسکە .
٣- کاشی سیرامیک لووسە .
٤- جگەرە کێشان خراپە.
٥- ڕێزی میوان دەگرین .

گرووپی چوار وشەیی

١- یادی خودا ئارامی بەخشە .
٢- مافی خەڵکی بەباشی بدەوە .
٣- قەرز کۆن دەبێ نافەوتێ .
٤- کاری ئەمڕۆ مەخەرە بەیانی .
٥- خراپە مرۆڤ ڕیسوا دەکات .

گرووپی پێنج وشەیی

١- موسڵمان نابێت هەرگیز درۆ بکات .
٢- مرۆڤی دز ترسنۆک و ڕیسواو ناشیرینە .
٣- کاری چاکە هەرگیز ون نابێت .
٤- دەستی ماندوو لەسەر سکی تێرە .
٥- دارهەڵبرە سەگی دز دیارە .

ڕاهێنان یەک جار نووسینەوە لە ڕستە سازی (گروپی دوو وشەیی) تاکو (گروپی پێنج وشەیی)

ڕستەسازی

دوو ڕستەیی

١- کڵاوی هەمزەی پاڵەوان ، نە کونی هەیە نە دروومان ٠

٢- سەربانێکە و بن بانێکە ، چوار مەڕ و شوانێکە٠

٣- بە هاوین و بە زستان ، دایدە کوتن بە مستان ٠

٤- بە پیسی دەخورێ ، بە خاوێنی ناخورێ٠

٥- بە رۆژکابانە ، بە شەو میوانە٠

١- سێ جار نووسینەوە لە ماوەی سێ رۆژدا.

٢- ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە.

ڕاهێنان (١) وەڵامی ڕاست لە ناو بازنەدا دابنێ

١- ژمارەی ڕستەکان چەندن؟ (٨ - ٩ - ١٠)

٢- ژمارەی هێماکانی ڕستە چەندن؟ (٨ - ٩ - ١٠)

تێبینی/

مەبەست لە دوو ڕستەیی تاکو پێنج ڕستەیی . هەروەها ژماردنی ڕستەکان و هێماکان (نیشانەکانی ڕستە) چیە؟

وەڵام: لە بچووکەوە بۆ گەورەیە. بۆ زانینی ژمارەی ڕستەکان و ناسینەوەی هێمای جیاکەرەوەی ڕستەکانە . ئامادەکردن و ڕاهێنانی قوتابییە بۆ قۆناغەکانی دواتر.بۆ ئەوەی قوتابی بتوانێ هەرچەندە ژمارەی ڕستەکان زۆر بن بەئاسانی بەبێ کێشە بیانخوێنێتەوە هەست بەترس نەکات.ئەمەش ئامانجی پەرتووکی (ئەلف و بێی قادرمە) یە.

ڕاهێنان (٢) ئەم ڕستانەی خوارەوە (بە هێڵ) بە یەک بگەیەنە.

١-	کڵاوی هەمزەی پاڵەوان ،	چوار مەڕ و شوانێکە .
٢-	سەربانێکە و بن بانێکە ،	نە کونی هەیە نە درووەمان.
٣-	بە هاوین وبە زستان ،	دایدەکوتن بە مستان .
٤-	بە پیسی دەخورێ ،	بە شەو میوانە .
٥-	بە ڕۆژ کابانە ،	بە خاوێنی ناخورێ .

ڕاهێنان (٣) (هێما) لە نێوان ئەم ڕستانەی خوارەوە دابنێ.

١- نان بۆ نانەوا گۆشت بۆ قەساب

٢- ئەوەی زۆر بخوا مەرج نیە زۆر بژی

٣- هەموو شتێ بە خوێ خوێش بە مەعنا

٤- ئەو کەسەی برسی نەبێت ڕێزی نان نازانێ

٥- ئەگەر تاجی پاشا لە ژێر بێ ئەوا هی کچ خوو و ڕەوشتە

وەڵامی ڕاست لە ناو بازنەدا دابنێ.

١- ژمارەی ڕستەکان چەندن؟ (٨ - ٩ - ١٠)

٢- ژمارەی هێماکانی ڕستە چەندن؟ (٨ - ٩ - ١٠)

رستەسازی

سێ رستەیی

-١	پاسەوانی بەکارە ، لە پشت دەرگاو دیوارە ،بەسەرمایێ زۆر هارە.	
-٢	پشتی ڕەقە بەرد نیە،هێلکە دەکا مریشک نیە،ملی درێژە مار نیە .	
-٣	بالآی سەوزە ، ڕووی سپییە ، چاوی زەردە .	
-٤	شارە خانووی نیە ، دەریایە ئاوی نیە ، دارستانە داری نیە .	
-٥	سێ نوقتەیە و شەش پیتە،بێ دیوار و سابیتە،خانوویەکی جوان و قیتە.	

١ - سێ جار نووسینەوە لە ماوەی سێ ڕۆژدا.

٢- ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە .

ڕاهێنان (١) وەلآمی ڕاست لە ناو بازنەدا دابنێ.

١ - ژمارەی ڕستەکان چەندن؟ (١٣ - ١٤ - ١٥)

٢- ژمارەی هێماکانی ڕستە چەندن؟ (١٣ - ١٤ - ١٥)

ڕاهێنان (٢) ئەم بۆشاییانەی خوارەوە پڕبکەرەوە .

ڕستەی یەکەم	ڕستەی دووەم	ڕستەی سێیەم
١- پاسەوانی بەکارە ،	.... ،	بەسەرمایێ زۆر هارە.
٢- پشتی رقە بەرد نیە ،	هێلکە دەکا مریشک نیە ،	....
٣- بـالآی سـەوزە ،	.... ،	چاوی زەردە.
٤- شارە خـانـووی نیە ،	دەریایە ئاوی نیە ،	....
٥- سێ نوقتەیە و شەش پیتە ،	.... ،	خانوویەکی جوان و قیتە .

ڕاهێنان (٣) تەنیا (هێما) بۆ ڕستەکانی خوارەوە دابنێ .

١- چواردەوری ئاوە   ناوەندی تەندوورە   نازداری دیوەخان و ژوورە

٢- دۆستی خۆتە   دوژمنی خۆتە   هەر لە خۆتە

٣- دەڕوا لاقی نیە   دەگرێ چاوی نیە   هاوار دەکا زاری نیە

٤- شتێکە هەر لە کارە   شەو و ڕۆژ دەکا بە ژمارە   لە بازار دەیکڕن بە پارە

٥- چوار پەڵ دەڕوا لە ڕێیە   لەشی دڕک و زڕێیە   چاوی وەک دەنکە ترێیە

١- ژمارەی ڕستەکان چەندن؟ (١٢ - ١٥ - ١٨)

٢- ژمارەی هێماکانی ڕستە چەندن؟ (١٢ - ١٥ - ١٨)

ڕستە سازی
چوار ڕستەیی

ئامۆژگاری (١)

لەگەڵ کەسانی خراپدا مەگەڕێ ، ستەمکارانت خۆشنەوێ،
شەڕفرۆش مەبە ، لاسایی کەسانی بێ ڕەوشت مەکەرە وە .

ژمارەی ڕستەکان چەندن؟ (   )

ژمارەی هێماکانی ڕستە چەندن؟ (   )

ئامۆژگاری (٢)

پاکو خاوێن بە ، جلەکانت پۆشتە بن ،
بۆنی خۆش بەکار بێنە ، سلاّو لە هەموو کەسێ بکە.

ژمارەی ڕستەکان چەندن؟ (   )

ژمارەی هێماکانی ڕستە چەندن؟ (   )

١- سێ جار نووسینەوە لە ماوەی سێ ڕۆژدا .

٢- ڕێنووس پێنج ڕستە = ١٠ نمرە.

ڕاهێنان (١)

چوار ڕەفتاری کەسانی ((خراپ)) بنووسە.

١- --

٢- --

٣- --

٤- --

ڕاهێنان (٢)

چوار ڕەفتاری کەسانی ((باش)) بنووسە.

١- --

٢- --

٣- --

٤- --

خۆشنووسی

ئازاردانی دایک و باوک لە تاوانە گەورەکانە

ڕستە سازی

پێـنـج ڕسـتـەیـی

ڕەوشتی نان خواردن:-

سەرەتا ناوی خودا بهێنە ، بە دەستی ڕاست خواردن بخۆ،

تەنیا خواردنی پێشت بخۆ ، زیادەڕۆیی مەکە لە خواردن ،

لە کۆتاییدا سوپاسی خودا بکە .

ڕەوشتی سەرئاوکردن:-

سەرەتا بڵێ

خـودایە پەنات پێدەگرم لە شـەیتان ، پـاشـان بە قاچی چـەپ بچـۆرە ئاودەست،

نابێت پیسایی بەر جل و بەرگت بکەوێت،نابێت لە ئاودەست وەلآمی سلاو بدەیتەوە،

خۆپاك کردنەوە و تارەت کردن .

١- سێ جار نووسینەوە لە ماوەی سێ ڕۆژدا.

٢ - ڕێـنـووس پـێـنج ڕسـتـە = ١٠ نمرە

ڕاهێنان (١)

ڕاست و هەڵەی ئەم ڕستانەی خوارەوە دیاری بکە ✓ ✗

١- بەدەستی چەپ نان دەخۆین.

٢- پێش نان خواردن دەبێ دەستەکانمان بشۆین.

٣- ئەگەر خواردنێکم بە دڵ نەبوو کێشە دروست ناکەم.

٤- خۆراکی زۆر گەرم دەم دەسووتێنێ و زیانی بۆگەدە هەیە.

٥- زۆر خواردن دەبێتە هۆی قەڵەوی و نەخۆشی.

ڕاهێنان (٢)

ڕاست و هەڵەی ئەم ڕستانەی خوارەوە دیاری بکە. ✓ ✗

١- لەکاتی دەرچوون لە ئاو دەست دەبێ (ئاودەستەکە) پاک بکەیتەوە.

٢- لەکاتی دەرچوون لە ئاودەست دەبێت دەستەکانت بشۆی.

٣- نابێت بە پێخواسی بچیت بۆ ئاودەست.

٤- نابێت لە ئاودەست گفتووگۆ بکەیت.

٥- نابێت لە ئاودەست وەڵامی تەلەفۆن بدرێتەوە.

خۆشنووسی پێغەمبەر (درودوسلاوی خوای لە سەربێت) دەفەرمووێت

پاک و خاوێن بن چونکە ئیسلام پاک و خاوێنە

بەشی چوارەم

وانە و خۆشنووسی

وانەی یەکەم

دەخوێنم

منداڵێکی زۆر ژیرم
خاوەنی هۆش و بیرم
دەخوێنم بۆ ئاواتم
بۆ سەر بەرزی ولاتم
خوێندن مانای سەرکەوتن
واتە: زانین پێشکەوتن
دەبا هەموو بخوێنین
داری هیوا بڕوێنین
با ولاتمان پێشکەوێ
لە جیهاندا دەرکەوێ

رۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

ئەم بۆشایانەی خوارەوە بە وشەی گونجاو پڕ بکەرەوە:-

((من ، ئێمە ، تۆ ، ئەو ، ئێوە ، ئەوان))

١- .... دەچم بۆ مزگەوت.

٢- .... دەچین بۆ مزگەوت.

٣- .... دەچیت بۆ مزگەوت.

٤- .... دەچێت بۆ مزگەوت.

٥- .... دەچن بۆ مزگەوت.

٦- .... دەچن بۆ مزگەوت.

ڕاهێنان (٢)

مەرد + انە = مەردانە

تۆیش ئەمانەی خوارەوە وەکو هی سەرەوەی لێبکە.

١- پیاو + انە = ...

٢- ژن + انە = ...

٣- کوڕ + انە = ...

٤- کچ + انە = ...

٥- ژیر + انە = ...

٦- شێر + انە = ...

خۆشنووسی

بەناوی خودای بەخشندەو میهرەبان

- -

وانەی دووەم

ژینگە پارێزم

ژینــگــە پارێــزم دڵســۆزی خاکم

پەروەردەی دەستی سێ کەسی پاکم

ئەوانیـش دایەو بـابـەو مامـۆسـتا

هەرسێکیان بۆ من ڕووناکن ئێـسـتا

ژینگە پارێزم شەیدای سرووشـتـم

پاك و خـاوێـنـم جـوانە ڕەوشــتـم

شارم پیس ناکەم بە زبڵ و خاشاك

لە نێو دڵمایە خـۆشەویـسـتی خاك

ژیـنگـە پارێـزم مـن جـوانیـم دەوێ

مـن دۆستی ژینم شــارم خـۆش دەوێ

وڵاتـی شیـریـن کـوردستانـی خــۆم

خـۆشەویستەلام نیـشتمانـی خــۆم

ڕۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

سوتان + دن = سوتاندن

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە:-

١- ڕژان + دن = ...

٢- دڕان + دن = ...

٣- خوران + دن = ...

٤- کولان + دن = ...

٥- قیژان + دن = ...

٦- ڕووخان + دن = ...

ڕاهێنان (٢)

کورد + پەروەر = کوردپەروەر

تۆیش ئەمانە تەواو بکە.

١- زانست + پەروەر = ...

٢- مرۆڤ + پەروەر = ...

٣- ئایین + پەروەر = ...

٤- ماف + پەروەر = ...

٥- نیشتمان + پەروەر = ...

خۆشنووسی

من موسلمانم پارێزگاری لە خاوێنی مزگەوت وقوتابخانە دەکەم

- -

وانەی سێیەم

هاوڕێیەتی

هاوڕێیەتی هەر وایە
ڕاستگۆ بوون و وەفایە
لە بۆ ژین پێویستییە
پاکی و خۆشەویستییە
هاوڕێیەتی وا دەبێ
ڕێزی بگری لە هەرجێ
کە بینیت ئاسوودە بی
ڕوو خۆش و بەخەندە بی

ڕۆستەم: خامۆش

ڕاهێنان (١)

((کوڕ ← ئەم کوڕە ← ئەم کوڕانە))

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە :-

١- دەست ← .... ← ....

٢- چــاو ← .... ← ....

٣- پە نجە ← .... ← ....

٤- نینۆک ← .... ← ....

٥- ددان ← .... ← ....

٦- پــێ ← .... ← ....

ڕاهێنان (٢)

پە یمان + گـە = پە یمانگـە

تۆیش ئەمانە تەواو بکە.

١- نوسـین + گـە ← ....

٢- خوێندن + گـە ← ....

٣- فـرۆش + گـە ← ....

٤- یــاری + گـە ← ....

خۆشنووسی

من قوتابییەکی موسلمانم ڕێزی مامۆستایانی مزگەوت و قوتابخانە دەگرم

- -

وانەی چوارەم

خـــزم

خــزم دەبــێ خـــزم بــێ

دوور لـــە كـاری نـزم بــێ

هـاتـوچـۆی یـەكـتـربكەن

لـە واتـای خـزم بـگــەن

خــزمــایـەتـی بــزانــن

بـــە خـزمـاتـی جـــوانـن

بـەو پـەڕی خـۆنـەویـستـی

بنـوێـنـن خـۆشـەویـستـی

چـونـكـە گـەر خزمایەتـی

بـۆ خـوا بـە ئـیـسلامـەتی

لە نێوخۆیان پەیرەو كەن

بەخـۆشی و بـەرزی دەگەن

بڕوا محەممەدی

ڕاهێنان (١)

خواردن ← خواردنەوە

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- بڕین ← ....

٢- بردن ← ....

٣- گەڕان ← ....

٤- نوسین ← ....

٥- مـان ← ....

٦- کردن ← ....

ڕاهێنان (٢)

ئەم بۆشایانەی خوارەوە بە وشەی گونجاو پڕبکەرەوە:-

((جـانتا ، مـاست ، بـاران ، گـولاو ، مـوڕەبـا))

١- .... لەگوڵ دروست دەکرێ.

٢- .... لەشیر دروست دەکرێ.

٣- .... لە پێستە دروست دەکرێ.

٤- .... لە میوە دروست دەکرێ،

٥- .... لـە هـەور دەبـاری.

خۆشنووسی

سڵاو کردن خۆشەویستیی نێوان موسڵمانان زیاتر دەکات

- -

وانەی پێنجەم

لێتـدەبوورم

لێتـدەبوورم قەیـنـاکـە

بۆ من و بۆ تۆش چـاکـە

چـونکە ئەوەی دەبـووری

لەو کەسەی کە نابووری

چـاکە کـار و چاکتـــــرە

گـوتە و دڵـی پاکتـــــرە

بۆیـە من لێـت دەبـــوورم

لە سەر لێبووردن سـوورم

چونکە لە فەرمــــوودەیە

پێغـەمبەر لێبــووردەیە

بـەکردار پـێـمـان دەڵـێ

ئێمەش هەر بڵێین بەڵێ

برِوا محەممەدی

ڕاهێنان (١)

خێرا ← هێواش

تۆیش پێچەوانەی ئەمانە بنوسە.

١- پاک ← ....

٢- جوان ← ....

٣- چاکە ← ....

٤- سپی ← ....

٥- وشک ← ....

٦- نوێ ← ....

ڕاهێنان (٢)

مامۆستا ← مامۆستا قوتابی فێر دەکا.

تۆش ئەم وشانە بکە بە (ڕستە) و هێمای بۆ دابنێ

١- پزیشک ← ....

٢- ئاسنگەر ← ....

٣- نانەوا ← ....

٤- جووتیار ← ....

٥- گۆشتفرۆش ← ....

٦- وەستا ← ....

خۆشنووسی

ئێمەی موسلمان هەموومان براین

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

وانەی شەشەم

لەبەر خوا خۆشم دەوێ ی

لەبەر خوا خۆشم دەوێ ی

هاورێ و برادەری خــــۆم

ئەوەی دەیـڵـێـم بـڕواکــــە

بزانە ڕاسـتـە و ڕاسـتـگـۆم

خۆشـەویـسـتـیـم لە بۆ تــۆ

لەبەر خوای مـیـهـرەبــانـە

هەڤاڵـێـکـی دیـنــداری و

ڕەوشـتـت گەڵـەك جـوانــــە

بۆیە دوعــــات بۆ دەکـــــەم

لە دونیا سەربـکـــــــــەوی

لە ڕۆژی هەسـتــــــانەوەش

لە نێــــو بەهەشت بـسـرەوی

برِوا محەممەدی

راهێنان (١)

((كرد + بوو = كردبوو))

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە :-

١- برد + بوو = ...
٢- نوست + بوو = ...
٣- خوارد + بوو = ...
٤- کەوت + بوو = ...
٥- هات + بوو = ...
٦- ئازا + بوو = ...

راهێنان (٢)

بۆ + سەرەوە = بۆ سەرەوە
بۆ + خوارەوە = بۆ خوارەوە

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- بۆ + پێشەوە ⇧ = ...
٢- بۆ + دواوە ⇩ = ...
٣- بۆ + لای ڕاست ⇨ = ...
٤- بۆ + لای چەپ ⇦ = ...
٥- بۆ + ناوەوە = ...
٦- بۆ + دەرەوە = ...

خۆشنووسی

من هاوکاریی هاوڕێیانم دەکەم بۆ کاری چاکە

- -

وانەی حەوتەم

باران

بـــاران نـــم نـــم دەبـــارێ

جـوانە ، کـە دێـتە خـوارێ

منیش ئێـســتا لـە ڕێـگـام

دەڕۆم بـەرەو خـوێـنـدنـگـام

چـەتـرە جـوانـەکـەم پێـیە

مــن تــەڕ نابـم لــەم ڕێــیە

گەر هاوڕێم چـەتری نەبـوو

دەڵـێــم : وەرە بـــۆ لام زوو

با تەڕ نەبیت هــاوڕێــی مــن

وەرە بـــۆ ژێر چەتــری مــن

ئێمە،کە هاوڕێ و دۆست بین

دەبێ بـۆ یەك پێویــســت بین

ڕۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (٢)

کورد + ی = کوردی

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- تورک + ی = ...

٢- عێراق + ی = ...

٣- هیند + ی = ...

٤- دهۆک + ی = ...

٥- هەولێر + ی = ...

٦- گەرمیان + ی = ...

ڕاهێنان (٢)

ساڵ ← (ساڵ لە چوار وەرز پێک دێت .)

تۆش ئەم (وشانەی) خوارەوە بکە بە (ڕستە و هێمای) بۆ دابنێ

١-زستان ← ....

٢- بەهار ← ....

٣- هاوین ← ....

٤- پایز ← ....

خۆشنووسی

«من قوتابیەکی موسڵمانم یارمەتی دراوسێکانم دەدەم»

- -

وانەی هەشتەم

قسە خۆشم

قســـەم ، بــــەرێو جێیە

وشـەی جـــــوانم ، پێیـە

قسە ،دەکــەم،بە،جوانی

بە،ڕێـکی و نـەرم و نیانی

قســـەخـــــۆش و دلێـــرم

هەر،ڕوو،لە،چاکە وخێرم

چونکە،هــەر،قسەی خۆشە

خەڵك ،لـــە، بـۆی پەرۆشە

دەکـــۆشم ، قسەخۆش ، بم

بۆ،قسەی باش، پەرۆش،بم

برِوا محە ممەدی

راهێنان (١)

بۆچی + گریا = بۆچی گریا

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- بۆچی + نەهات = ...

٢- بۆچی + سوتا = ...

٣- بۆچی + شکا = ...

٤- بۆچی + رژا = ...

٥- بۆچی + تۆرا = ...

٦- بۆچی + هەڵات = ...

راهێنان (٢)

بێ + کەس = بێکەس

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- بێ + دەنگ = ...

٢- بێ + رەنگ = ...

٣- بێ + تام = ...

٤- بێ + بۆن = ...

٥- بێ + شەکر = ...

٦- بێ + خوێ = ...

٧- بێ + هەست = ...

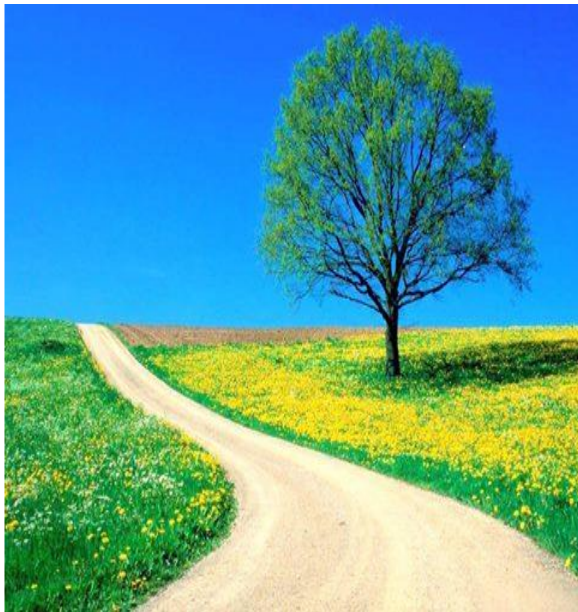
خۆشنووسی

جنێو بە هیچ کەسێ نادەم تاکو جنێو بە دایک و باوکم نەدەن

- -

وانەی نۆیەم

ڕێـگــا

کـەمــن دەڕۆم لــە ڕێـگـا

یـاخود دەچمە خـوێندنـگـا

بــەرد ببـیـنم لە سـەر ڕێـم

لای دەدەم بەدەسـت و پـێـم

چــونــکـە کارێکـی چاکـە

ڕەوشـتـی کـەســـی پاکـە

خـۆشدەکەم ڕێـگای خـەڵک

تا هـەم بێت سـوودو کەڵک

ڕۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

ئەم وشانە پۆلین بکە.

((ترێ ، سلق ، هه نجیر ، توور ، هەنار ، پیاز ، هەرمێ ، کەرەوز ، خۆخ ،کەوەر))

سەوزە	میوە
-١	-١
-٢	-٢
-٣	-٣
-٤	-٤
-٥	-٥

ڕاهێنان (٢)

ڕۆژ ← ڕۆژێکی تر

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١-مانگ ← ....

٢- ساڵ ← ....

٣- شار ← ....

٤- ماڵ ← ....

٥-وڵات ← ....

٦-بازار ← ....

خۆشنووسی

((من موسلمانم شتی بەئازار لەسەر ڕێگا لادەبەم))

- -

وانەی دەیەم

دایکی شیرینم

ئـــازیزەکــەی مــن ئەریٚ هـــۆ دایــە

لە گویٚــم هەر مـاوە ســۆزی لای لایـە

لە بیـــرم ناچیٚ بـاوەشــی گـەرمـت

گـــۆرانـــی ڕۆڵـــەو ئـــاوازی دەمـــت

بەهەڵبەستی جوان تۆ دەت خەواندم

کـــاتیٚ دەگریـــام زوو ڕات دەژاندم

لە تـاریکی شەو چەشـنی چـــرا بووی

بە گیان و بـەدڵ بۆ من پەنـابـــووی

لـە بیـرت نـاکـەم دایکی شیریـنم

ســاتیٚ نـەتبیـنم لـیٚم تاڵـە ژیـنم

هەتـــا بمیٚـنـم مـــن لـەم دونیـــایە

خـۆشەویستـی تـۆم هـەر لە دڵدایـە

رۆستەم خامۆش

راهێنان (١)

بێدەنگی ← زۆرگوتن ← باشتر ← بێدەنگی لە زۆرگوتن باشترە

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- خوێندەوار ← نەخوێندەوار ← باشتر ← ....

٢- ئارامگرتن ← پەلەکردن ← باشتر ← ....

٣- لێبوردن ← رق و قینە ← باشتر ← ....

٤- خۆپاراستن ← چارەسەرکردن ← باشتر ← ....

راهێنان (٢)

دا + بڕان = دا بڕان

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- دا + ڕمان = ...

٢- دا + چۆڕان = ...

٣- دا + تەکان = ...

٤- دا + نواند = ...

٥- دا + شکاند = ...

٦- دا + خوران = ...

خۆشنووسی

((موسلمان دەنگی بەسەر دایک و باوکی بەرز ناکاتەوە))

- -

وانەی یازدەیەم

جەژن

جەژنـە ، ئـەمـــڕۆ جـەژنـەیـە

پـڕ لـە شـــادی و خـەنـدەیـە

دونـیـا جـــوان و ڕەنـگـیـنـە

وەکـــو پـەلـکـــە زێـڕیـنـــە

ســـەیـرکـەن گـشـت منداڵان

چـەنـد جـوانن لە نێـو کـۆڵان

ڕووخسـاریان بەچەشـنی گوڵ

ئـاسـوودەن بـە گـیـان و دڵ

بـەرگـی نـوێـیـان پـۆشـیـوە

گـوڵاویــــان لـێ بــــاریــــوە

گـۆرانـی و ســـروود دەچــڕن

هـەسـتی خـۆشیی دەردەبـڕن

رۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

وشەکان بە (هێڵ) بە یەک بگە یەنە

ڕاهێنان (٢)

ئەم وشانەی خوارەوە بکە بە ڕستە

وشە		ڕستە
١- ئـــازاد	⟵	--
٢- بەهەشت	⟵	--
٣- یارمەتی	⟵	--
٤- نوێـژ	⟵	--
٥- دۆزەخ	⟵	--

خۆشنووسی

« زوو دەخـەوەم و وێـردی پـێـش نووسـتـن دەخـوێـنم »

- -

وانەی دوازدەیەم

هۆشیارم

هۆشـیـارم زۆر ئـازامە

ڕاستگۆمـە و شارەزامە

دەزانـم بـۆ ئـەم ژیـنـە

ئیسلام دوایین دیـنـە

تـاکـە دینە.... ژیـانـە

شوێنکەوتەی موسلمانە

منیـش پـاکـم وریـامـە

دینـم تـەنیـا ئیسلامـە

خۆشم دەوێ و پێی شادم

هەست دەکەم کە ئازادم

بەڵێ لە سەر دینـەکـەم

ڕێ و ڕێبازی ژینـەکـەم

بە هەڵوێستی جوانـم

دەڵێم هـەر موسلمانم

نووسینی : بڕوا محەممەدی

ڕاهێنان (١)

دایە + گیان = دایە گیان

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- بابە + گیان = ...

٢- مامە + گیان = ...

٣- برا + گیان = ...

٤- خوشکە + گیان = ...

٥- پورێ + گیان = ...

٦- خاڵە + گیان = ...

٧- کاکە + گیان = ...

ڕاهێنان (٢)

چەند + گەورەیە = چەند گەورەیە

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- چەند + بچووکە = ...

٢- چەند + جوانە = ...

٣- چەند + زیرە = ...

٤- چەند + خۆشە = ...

٥- چەند + دوورە = ...

٦- چەند + ترشە = ...

٧- چەند + سوێرە = ...

خۆشنووسی

من سوپاسی خودا دەکەم لەسەر بەخششەکانی

- -

وانەی سێزدەیەم

باخچەکەمان

باخچەکەمان پڕ گوڵە
خۆشەویستی نێو دڵە
دەیپارێزین وەکو چاو
تا گوڵی نەبێ ژاکاو
باخچەکەمان چەند جوانە
شادی دەروون و گیانە
لە ناوی پشوو ئەدەین
دڵمانی پێ خۆش ئەکەین
باخچەکەمان خۆش ئەوێ
زۆر جوانە ڕۆژ و شەوێ
گوڵی لێ ناقرتێنین
وەک بولبول دەی لاوێنین

رۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

گوڵی + من = گوڵی من

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- کوڕی + من = ...

٢- کچی + من = ...

٣- چاوی + من = ...

٤- گیانی + من = ...

٥- جەرگی + من = ...

٦- بەرخی + من = ...

ڕاهێنان (٢)

گوڵە + کەم = گوڵەکەم

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- کوڕە + کەم = ...

٢- کچە + کەم = ...

٣- چاوە + کەم = ...

٤- گیانە + کەم = ...

٥- جەرگە + کەم = ...

٦- بەرخە + کەم = ...

خۆشنووسی

ئەگەر شتێکم دۆزییەوە بە دوای خاوەنەکەیدا دەگەڕێم

- -

وانەی چواردەیەم

ڕاستگۆیی

ئەو کەسەی کە ڕاستگۆبێ

بــێ فــێــڵ و بــێ درۆ بــێ

بێ گــومان ڕەوشت جــوانە

خـۆشـەویـسـتی هەمووانە

هــەردەم ڕێــزی گــیـراوە

نــاڵــێــن بــڕۆ بــەو لاوە

بـانـگـی دەکـەن بـە ئازیــز

لێـی تــوڕە نـابـن هەرگـیـز

گــوێ دەگـرن لە قســـــەی

سـوود وەردەگـرن لە وتـەی

دەزانــن ڕاســــتی بـێـژە

بــۆیــە هـێـنـدە بـە ڕێــزە

ڕۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

گوڵی + دایە و بابە = گوڵی دایە و بابە

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- کوڕی + دایە و بابە = ...

٢- کچی + دایە و بابە = ...

٣- چاوی + دایە و بابە = ...

٤- گیانی + دایە و بابە = ...

٥- جەرگی + دایە و بابە = ...

٦- هەناسەی + دایە و بابە = ...

٧- بەرخی + دایە و بابە = ...

ڕاهێنان (٢)

ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- ڕێکم + خستووە = ڕێکم خستووە.

٢- ڕێکت + خستووە = ...

٣- ڕێکی + خستووە = ...

٤- ڕێکمان + خستووە = ...

٥- ڕێکتان + خستووە = ...

٦- ڕێکیان + خستووە = ...

خۆشنووسی

سوێند خواردن بۆ درۆ ، خاوەنەکەی گوناهبار دەکات

- -

وانەی پازدە یەم

زیرەکی پۆلم

من کچێکی گورج و گۆڵم

چا پووك و زیرەکی پۆلم

هێمن و بێ هەراو هۆریام

لە وانە و کاری خۆم وریام

کەل و پەلی خۆم لە ، لامە

سەیرکەن ئەمەش جانتامە

بەرگم خاوێن و گونجاوە

پرچی خۆم چاك داهێناوە

نینۆکیشم ،درێژ ، نییە

بە بۆیاغ و قرێژ نییە

کەواتە من گورج و گۆڵم

بشزانن زیرەکی پۆلم

برِوا محەممەدی

راهێنان (١)

ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە :-

لە	ماڵەوە	←	لە ماڵەوە ----------------
	بازار	←	----------------
	باخچە	←	----------------
لە	سەیران	←	----------------
	سەربان	←	----------------
	کۆڵان	←	----------------
لە	قوتابخانە	←	----------------
	یاریگا	←	----------------
	مەلەوانگە	←	----------------

راهێنان (٢)

ناوی ئەم گیاندارە مەترسیدارانە لە ڕستەدا بە کار بهێنە :-

ناو		ڕستە
مار	←	مار گاز لە مرۆڤ دەگرێت و ژەهراویی دەکات.
دووپشک	←	----------------
زەردەواڵە	←	----------------
مشک	←	----------------
سەگی هار	←	----------------

خۆشنووسی

هەر کاتێ کارەکانم لێ وەزەحمەت هاتن داوای یارمەتی لە خودا دەکەم

وانەی شازدەیەم

قوتابخانە

قوتابخانە چەند خـۆشە

ڕوونــاکـی بیــرو هـۆشە

یـەکـەم شوێنی فێربوونـە

جێگەی بەرەو پـێشـچوونە

قوتابخانە هەمــوو کــات

ژیانمان ڕۆشــن دەکـات

لانــەی هــەزاران ئــاوات

ئــاینــدەی گـەشـــی وڵات

مــاڵــی زانـســـتە ئــەوێ

بـۆیــە زۆرم خـــۆش دەوێ

لــە بـیـرمــە ڕۆژ و شــەوێ

لە بــەر چــاوم نــاکــەوێ

ڕۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

جوان ← جوانتر ← جوانترین

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە :

١- گەورە ← ---------------- ← ----------------
٢- بچووک ← ---------------- ← ----------------
٣- زیرەک ← ---------------- ← ----------------
٤- درێژ ← ---------------- ← ----------------
٥- خێرا ← ---------------- ← ----------------
٦- خۆش ← ---------------- ← ----------------

ڕاهێنان (٢)

منداڵ ← ئەم منداڵە ← ئەم منداڵانە

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە :

١- ژن ← ---------------- ← ----------------
٢- پیاو ← ---------------- ← ----------------
٣- کوڕ ← ---------------- ← ----------------
٤- کچ ← ---------------- ← ----------------
٥- گەنج ← ---------------- ← ----------------
٦- پیر ← ---------------- ← ----------------

خۆشنووسی

من موسلمانم ئازاو چاو نەترسم لە خودا نەبێت لە کەس ناترسم

وانەی حەڤدەیەم

کتێبی باش

کتێبی باش بە کەڵکە

کەڵکی بۆ هەموو خەڵکە

خوێندنەوەی باش و چاکە

نەخوێندنەوەی ناچاکە

جا من وەك خوێندەواری

وەك قوتابی وخوێندکاری

هاورێی کتێبی باشم

چۆنی دەڵێم ئاواشم

کتێبی باشم لایە

سوودی بۆ من تیایە

چونکە پێی زانیار دەبم

زیرەك و هۆشیار دەبم

ئەوجا ئەوەی بیخوێنێ

کات بەفیرۆ ناچوێنێ

برۆا محەممەدی

ڕاهێنان (١)

ئەم وشانەی خوارەوە بخوێنەوە .لە دوواییدا پیتی ((و)) لەنێوانیاندا دابنێ.

١- دار بەرد	١- دار و بەرد
٢- ڕەش سپی	٢- ڕەش --- سپی
٣- گەنم جۆ	٣- گەنم --- جۆ
٤- بزن مەڕ	٤- بزن ---- مەڕ
٥- بەفر باران	٥- بەفر--- باران
٦- سەر ماڵ	٦- سەر---- ماڵ
٧- باوک کوڕ	٧- باوک---- کوڕ
٨- هیوا ئاوات	٨- هیوا---- ئاوات
٩- کار بار	٩- کار ---- بار
١٠- هات چوو	١٠- هات ---- چوو

ڕاهێنان (٢)

زانا ، نەزان ، وریا ⟵ زانا لە نەزان وریاترە.

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواوبکە.

١- بەخشندە ، ڕەزیل ، خۆشەویست ⟵ --------------------

٢- کوێستان ، گەرمیان ، فێنک ⟵ --------------------

٣- ڕاستگۆ ، درۆزن ، بەرێز ⟵ --------------------

٤- کە مخواردن ، زۆر خواردن ، باشتر ⟵ --------------------

خۆشنووسی

من بۆ خودای پەروەردگارم نوێژ دەکەم

- -

وانەی هەژدەیەم

دەكۆشم

دەكۆشـم زۆر ئـازامە

چـەلـەنـگ و شارەزامە

وانەكـــانم دەخـويـنـم

كات بەفیڕۆ ناڕویـنـم

چونكە ئیشـم دەزانم

بە ئـیـش كردن جوانم

بـۆیـە زۆر بە تەمامە

تـاكو من لە دونـیامە

دەكۆشم شــــارەزابم

تیكۆشــەر و ئـــازابم

برِوا محەممەدی

ڕاهێنان (١)

چالاکی : قوتابی بەڕێز ئەم بۆشاییانەی خوارەوە بەناوی ئازیزانت پڕبکەرەوە

١- مامەکانم ← ------------ ، ------------ ، ------------

٢- خاڵەکانم ← ------------ ، ------------ ، ------------

٣- پورەکانم ← ------------ ، ------------ ، ------------

٤- براکانم ← ------------ ، ------------ ، ------------

٥- خوشکەکانم ← ------------ ، ------------ ، ------------

٦- داپیرە ← ------------ ، ------------ ،

٧- باپیرە ← ------------ ، ------------ ،

تێبینی / لە کاتی نەبوونی ناوەکان دەتوانرێ خانەکان بەبەتاڵی بە جێبهێڵدرێ، یان ئەگەر ناوەکان زۆر بوون و جێگا نەدەبو یەوە با نە نووسرێت.

ڕاهێنان (٢)

ئەم (وشانە) بکە بە (ڕستە)

وشە	ڕستە
١- دەترسم	من کاری خراپ ناکەم چونکە لە خودا دەترسم.
٢- شەڕانگیز	--
٣- نهێنی	--
٤- دوو زمانی	--
٥- ئامۆژگاری	--

خۆشنووسی

من موسلمانم دەڕۆژە لە کەس ناکەم پەیوەست دەبم بە چاو تێری

- -

وانەی نۆزدەیەم

من خاوەن گفتم

من خـاوەن گـفـتـم گفتـم

لـە گـفـتـم پاك و پوختم

چـونکە گـفـت پەیـمانـە

بـە جێـهیـنـانی جـوانـە

مـنـیـش کـە مـوسـڵـمــانـم

لـە گـفتـم ڕێـك و جـوانـم

کـە گـفـتـم دا ئـــامــادەم

چاك چاك جێبەجێی بکەم

چونکە دایە و بـابەی خــۆم

هەردەم ئـامــۆژگـارین بــۆم

پێم دەڵـێن ڕۆڵـەی جـــوان

نەشـکـێنی گفت و پەیـمان

برِوا محەممەدی

ڕاهێنان (١)

نان + ەکە = نانەکە

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بکە.

١- ژوور + ەکە = ...
٢- مەنجەڵ + ەکە = ...
٣- خواردن + ەکە = ...
٤- پیاڵە + ەکە = ...
٥- قاپ + ەکە = ...
٦- پەرداغ + ەکە = ...
٧- گوڵ + ەکە = ...

ڕاهێنان (٢)

هەولێر ، دهۆک ، گەورە ← هەولێر لە دهۆک گەورە ترە.

تۆیش ئەمانەی خوارەوە تەواوبکە:

١- شێر ، ڕێوی ، بەهێز ← -------- -------- --------
٢- بوڵبوڵ ، چۆلەکە ، جوان ← -------- -------- --------
٣- خورما ، هەنجیر ، شیرین ← -------- -------- --------
٤- مامز ، کیسەڵ ، خێرا ← -------- -------- --------
٥- دارستان ، بیابان ، خۆش ← -------- -------- --------

خۆشنووسی

خودامرد ووان زیندوو دەکاتەوە

وانەی بیستەم

جگـەرە

شـتێـکی زۆر بێـکەڵـکـە

زیانی بۆ گشـت خەڵـکـە

تەندروستیت تێك ئـەدا

بـۆ نەخۆشخانەت دەبــا

ئەویش جـگەرەی پیسـە

ئەوەی دەیـکێشێ سیسـە

دووکەڵـەو ژەهـری تـاڵـە

تێکـدەری ژینگەو مـاڵــە

ئەو کەسانـەی دەیکێشـن

هەردەم سیـنـە پڕ ئێـشـن

بـڕیـار بـدەن واز بـێـنـن

لەشساغی بە دەستبـێـنن

رۆستەم خامۆش

ڕاهێنان (١)

ئەگەر + شكا = ئەگەرشكا

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بكە.

١- ئەگەر + نەهات ← ....

٢- ئەگەر + سووتا ← ....

٣- ئەگەر + ڕووخا ← ....

٤- ئەگەر + ڕژا ← ....

٥- ئەگەر + گریا ← ....

٦- ئەگەر + دڕا ← ....

٧- ئەگەر + فڕی ← ....

ڕاهێنان (٢)

لەوانەیە + شكابێت = لەوانەیە شكابێت

تۆش ئەمانەی خوارەوە تەواو بكە.

١- لەوانەیە + نەهاتبێت ← ....

٢- لەوانەیە + سووتابێت ← ....

٣- لەوانەیە + ڕووخابێت ← ....

٤- لەوانەیە + ڕژابێت ← ....

٥- لەوانەیە + گریابێت ← ....

٦- لەوانەیە + دڕابێت ← ....

٧- لەوانەیە + فڕیبێت ← ....

خۆشنووسی

من لە خودا دەترسم هەرگیز شایەدی بە درۆ نادەم

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

ناوەڕۆک

سوپاس بۆ خودای گەورە کە توانای پێبەخشیم بۆتەواو کردنی ئەم پەرتووکەی بەردەستتان. سوپاسی هەموو ئەو کەسانەش دەکەم کەیارمەتیان داوم لەئامادەکردن و پێداچوونەوەی ئەم پەرتووکەدا . بەتایبەتی

١- د. حەمدی حەمزە
٢- م. ئەحمەد وەرتی
٣- م. سلێمان علی (قوتابخانەی ژیار ئەهلی)
٤- م. سەیران عمر یوسف (قوتابخانەی ڕەوشەن)
٥- م. ابوبکر مستەفا عبداللە(سارێژ)
٦- سید محمد کتێبخانەی حاجی قادری کۆیی
٧- م. یونس نهر (قوتابخانەی ڕەوشەن)
٨- کاک زیوەر ئەنوەر
٩- کاک یوسف (شوێنی مەتین بۆ تایپ ٠٧٥٠٤٧٢٩٨٧٦)
١٠- م .ئاراس ئەکرەم (قوتابخانەی ڕەوشەن)
١١- برای بەڕێزم: ناسع تەحسین مستەفا
١٢- فوئاد ڕەمەزان عوسمان ناسراو بە (بڕوا محەممەدی)
١٣- برای بەڕێز کاک ڕۆستەم خامۆش
١٤- م. ابوبکر عوسمان

سەرچاوەکان

١-قورئان

٢- فەرمووودە

٣- خۆڕەوشت و ئادابەکانی ئیسلام دانراوی یحی سالم ئەقتەش .مکتبە محوی

٤- خوێندنی کوردی پۆلی یەک تاکو پۆلی شەشەمی بنەڕەتی

٥- (١٠١٧٧)مەتەڵی کوردەواری دانانی هۆشیار نوری لەک

٦- (ڕاهێنانی کوردی)لەزنجیرە بڵاوکراوەکانی هەڵمەتی نەهێشتنی نەخوێندەواری وەزارەتی پەروەردە

٧- (وتەی ناوداران وپەندی نەتەوەکان) ئامادەکردنی تەیب رسول

٨- (دیوانی سارێژ) ابوبکر مستەفا عبدلله

٩- ئەپڵی کێشنی جاڵجالۆکە

١٠- (هۆنراوە بۆ منداڵان ڕاستگۆیی + هۆنراوە بۆ منداڵان خۆشەویستی + ژینگەکەم هۆنراوەی بڕوا موحەممەدی)

١١- هۆنراوەکانی کاک ڕۆستەم خامۆش

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان / هەرێمی کوردستان
ژمارەی سپاردنی (٥١١) ساڵی (٢٠١٧)پێدراوە